

Θέμα:

Τι ξέρουμε
για τον αυτισμό;

ΕΠΕΑΕΚ 2

"ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ"

Αναβάθμιση του θεσμού της Εκπαίδευσης ατόμων με αυτισμό
στην Α/βάθμια και Β/βάθμια Εκπαίδευση.

Μέτρο 1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό
σύστημα Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών

Ενέργεια 1.1.4 Εκπαίδευση Ατόμων με ειδικές Ανάγκες, κατηγορία
πράξεων α.

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

<http://autismanadomisi.uoa.gr>

ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ « Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ

(ΕΙΔΙΚΩΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ) Ν. ΜΑΚΡΗ, ΑΤΤΙΚΗΣ ΤΚ 190 05

ΤΗΛ.: (22940) 91.206, (22940) 96.013. FAX: (22940) 91.407, e-mail:pammakar@internet.gr

ΕΠΕΑΕΚ 2

Ομάδα εργασίας για την εποπτεία της πρακτικής άσκησης

Υπεύθυνος ομάδας

Χρήστος Μπουντουβάς Δάσκαλος

Μέλη

Αναστασίου Αργυρώ Δραματοθεραπεύτρια

Βογινδρούκας Γιάννης Λογοπεδικός

Δέδες Δημήτρης Δάσκαλος ε.α.

Δίπλα Αναστασία Δασκάλα ε.α.

Κωστοπούλου Μαρία Δασκάλα ε.α.

Παπαγγελόπουλος Νίκος Δάσκαλος – Λογοπεδικός

Φραντζέσκου Αντουανέτα Ειδική Παιδαγωγός

ΚαμπούρογλοΜαρίτσα υ Λογοπεδικός

Ηλεκτρονική επεξεργασία κειμένων

Οικονόμου Βασίλης Πληροφορικός

Λυκοκώστα Δήμητρα

Περιεχόμενα

1	Επικοινωνία & Γλώσσα	3
	α Μονολεκτικό επίπεδο	
	β Επίπεδο τριών λέξεων	
2	Μαθηματικά	45
	Ο αριθμός 3	
3	Αυτόνομη διαβίωση, Προεπ/κές Δεξιότητες	73
	α Ετοιμασία τοστ	
	β Βιβλίο εκπαιδευτή	
	γ Κεραμική (κατασκευή αντικειμένου)	
4	Θεατρικό παιχνίδι	119
	Συνειδητοποίηση της αίσθησης της αφής	

Εισαγωγή

Μέσα στα πλαίσια των γενικότερων στόχων του Μέτρου 1.1 και της Ενέργειας 1.1.4 δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία προϋποθέσεων που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων ατόμων με ειδικές ανάγκες ώστε να ενταχθούν στην παραγωγική διαδικασία. Ο ανάδοχος φορέας της «Αναδόμησης» το ίδρυμα για το παιδί «Η Παμμακάριστος» ύστερα από πορεία 30 και πλέον ετών στο χώρο των ειδικών αναγκών και με ιδιαίτερη ενασχόληση στον Αυτισμό τα τελευταία 10 έτη διαθέτει την κατάλληλη τεχνογνωσία για να υλοποιήσει του στόχους του επιχειρησιακού προγράμματος.

Η κατάλληλη τεχνογνωσία μεταφράζεται στις πιο σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθοδολογίες και εναλλακτικές προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση των δυσκολιών του φάσματος του αυτισμού. Το πρόγραμμα εξειδίκευσης στην «Αναδόμηση» έχει σχεδιαστεί με στόχο την μετάδοση των πιο σύγχρονων θεωρητικών θέσεων και των λειτουργικότερων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων μέσα από το Σεμινάριο των 100 ωρών. Το πρακτικό μέρος των 300 ωρών βασίζεται στην σχεδίαση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (projects), στην οργάνωση εκπαιδευτικού υλικού, στην εφαρμογή των δραστηριοτήτων σε παιδιά με αυτισμό και στην συγγραφή της όλης διαδικασίας με την εξελικτική καθοδήγηση και εποπτεία της ομάδας Πρακτικής Άσκησης. Η σχεδίαση του πρακτικού μέρους εμπεριέχει την πρόκληση προς τους εξειδικευόμενους να εμπλακούν άμεσα και να υιοθετήσουν σταδιακά την κατάλληλη εκπαιδευτική νοοτροπία, τεχνιές και μεθοδολογία στην εκπαίδευση των αυτιστικών ατόμων.

Οι εξειδικευόμενοι εφοδιάζονται με τα Εκπαιδευτικά Αντικείμενα της «Αναδόμησης» για να μπορέσουν να ολοκληρώσουν με επιτυχία το έργο τους. Αυτά συνίστανται στο τόμο των Επιστημονικών Δοκιμίων και στο Οδηγό της Πρακτικής Άσκησης. Ο μεν πρώτος αποτελείται από επιστημονικά κείμενα με θέμα τον Αυτισμό, ο δε δεύτερος εμπεριέχει υποδειγματικές δραστηριότητες σε διάφορες γνωστικές περιοχές. Τα Εκπαιδευτικά Αντικείμενα παισιώνονται επίσης από 7 Οδηγούς Εξειδίκευσης με διαβαθμισμένες δραστηριότητες, Υποδειγματική Βιντεοκασέτα και τον φάκελο του συστήματος εναλλακτικής επικοινωνίας ΜΑΚΑΤΟΝ. Επιπλέον το όλο έργο μέσω της Γνωσιακής Πύλης θα παρέξει σφαιρική ενημέρωση για τον Αυτισμό, Διαδικτυακή Επιμόρφωση και το εμπλουτισμένο καινοτομικό λογισμικό εικονικής πραγματικότητας «επιστροφή στο σπίτι» για άτομα με αυτισμό.

Το ίδρυμα για το παιδί «Η Παμμακάριστος» μέσα στα πλαίσια της «Αναδόμησης» στοχεύει να εφοδιάσει τους συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς με τις απαραίτητες γνώσεις και εκπαιδευτικά εργαλεία ώστε να συμβάλλουν δυναμικά στις παρεχόμενες υπηρεσίες για τα άτομα με αυτισμό.

Ο Υπεύθυνος του Έργου

Στάθης Τριανταφύλλου

Ψυχολόγος

Ερευνητής Εκπαιδευτικής Πληροφορικής.

ΕΠΕΑΕΚ 2

1. Επικοινωνία & Γλώσσα

ΕΠΕΑΕΚ 2

Εισαγωγή στο μάθημα της γλώσσας

Τα προβλήματα λόγου που παρουσιάζουν τα παιδιά με Διαταραχές του Φάσματος του Αυτισμού (ΔΦΑ) είναι ποικίλα. Μερικά παιδιά δεν αναπτύσσουν καθόλου λόγο ενώ άλλα δεν φαίνεται να έχουν δυσκολία να κατακτήσουν το επίπεδο της γλώσσας που σχετίζεται με τη μορφή της (φωνολογία, μορφολογία, συντακτικό) έχουν όμως τεράστιες δυσκολίες στη χρήση της ως επικοινωνιακού εργαλείου. Η δυσκολία, λοιπόν, στην επικοινωνία αποτελεί το κοινό χαρακτηριστικό για όλα τα παιδιά με ΔΦΑ ανεξάρτητα από το επίπεδο γλωσσικής τους ικανότητας.

Οι πιο σύγχρονες μελέτες πάνω στην ανάπτυξη της γλώσσας υποστηρίζουν ότι αυτή είναι στενά συνδεδεμένη με την επικοινωνία και ουσιαστικά ότι οι δεξιότητες επικοινωνίας που αναπτύσσονται κατά τον πρώτο χρόνο της ζωής θεωρούνται πρόδρομοι της ανάπτυξης της γλώσσας. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα παιδιά με ΔΦΑ στην επικοινωνία απαιτούν νέους τρόπους στην διδασκαλία, κατάλληλα προσαρμοσμένους, που να στοχεύουν στην αντιμετώπιση των σύνθετων αναγκών τους.

Το πλαίσιο του προγράμματος της διδασκαλίας της επικοινωνίας και της γλώσσας, διαμορφώνεται από τα στάδια της φυσιολογικής εξέλιξης. Πιο συγκεκριμένα εκείνο που είναι αναγκαίο να λαμβάνουμε υπόψη στο σχεδιασμό του Προγράμματος είναι:

- Ότι γλώσσα είναι ένα κοινωνικό εργαλείο, συνεπώς η διδασκαλία της γλώσσας θα πρέπει να στοχεύει στη λειτουργική της χρήση
- Ότι η γλώσσα χωρίς την επικοινωνιακή της πρόθεση είναι μια απλή παράταξη λέξεων, πολλές φορές χωρίς νόημα. Είναι λοιπόν άστοχη η διδασκαλία προφορικών λεξιλογίων ή σετ φράσεων και προτάσεων
- Ότι οι δεξιότητες επικοινωνίας προηγούνται της εμφάνισης της γλώσσας και μάλιστα αποτελούν και βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξή της, συνεπώς η διδασκαλία επικοινωνιακών δεξιοτήτων προηγείται της διδασκαλίας της γλώσσας
- Ότι τα παιδιά με ΔΦΑ, σε αντίθεση με τα φυσιολογικά, δεν αναπτύσσουν τις δεξιότητες επικοινωνίας, συνεπώς πρέπει να τις διδαχθούν.
- Ότι η επικοινωνία και η γλώσσα αναπτύσσονται μέσα από τη αμφίδρομη σχέση του παιδιού με τον ενήλικα στην οποία και τα δύο μέρη παίρνουν ενεργό μέρος και.

- Ότι η γλώσσα αναπτύσσεται μέσα από τις καθημερινές δραστηριότητες ρουτίνας στις οποίες το παιδί αντιλαμβάνεται ότι η γλώσσα παίζει σημαντικό ρόλο.

Για τη σειρά διδασκαλίας ακολουθούμε τα εξελικτικά στάδια της ανάπτυξης της επικοινωνίας και της γλώσσας. Δηλαδή ξεκινώντας με δραστηριότητες που βοηθούν στην καλλιέργεια των προγλωσσικών δεξιοτήτων – βλεμματική επαφή, σειρά στην επικοινωνία, κοινή προσοχή, χρήση της χειρονομίας, μίμηση, συμβολικό παιχνίδι, ακουστική διάκριση, φώνηση- περνούμε στην ανάπτυξη του πρώτου λεξιλογίου (μονολεκτικό στάδιο) και στη συνέχεια στη σύνδεση 2 και 3 και 4 λέξεων (στάδιο απλής πρότασης). Όταν τα παιδιά φτάσουν σε αυτό το επίπεδο τότε μπορούμε να εφαρμόσουμε ένα πιο τυπικό πρόγραμμα εκμάθησης των γραμματικών, μορφολογικών, συντακτικών και σημασιολογικών στοιχείων της γλώσσας.

Σε σχέση με τον τρόπο διδασκαλίας των μαθητών με ΔΦΑ υιοθετείται η μεθοδολογία, σύμφωνα με την οποία ο δάσκαλος χρησιμοποιεί συγκεκριμένες στρατηγικές και τεχνικές, όπως αναφέρονται και στην « Εκπαιδευτική Παρέμβαση» Πιο συγκεκριμένα:

- Δημιουργεί καθημερινές δραστηριότητες ρουτίνας μέσα από τις οποίες με ένα φυσικό τρόπο διδάσκει επικοινωνιακές και γλωσσικές δεξιότητες. Για παράδειγμα, το πρωινό καλημέρισμα ή την ώρα του κολατσιού.
- Χρησιμοποιεί την τεχνική της «ανταλλαγής των ρόλων»(role playing) για να ενισχύσει τη δυνατότητα επικοινωνίας
- Εστιάζει κυρίως στην κατανόηση της γλώσσας παρά στην έκφραση επειδή η κατανόηση δίνει με απόλυτη αξιοπιστία το επίπεδο γλωσσικής κατάκτησης.
- Η διδασκαλία γίνεται μέσω παιχνιδιού ώστε να παρακινεί το παιδί να συμμετέχει και να του είναι τόσο ευχάριστη ώστε να το βοηθά να εγκαταλείψει την απομόνωση στον δικό του προσωπικό κόσμο.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Δραστηριότητα**Βασικός στόχος:** Ταύτιση αντικειμένου με φωτογραφία.**Μακροχρόνιος στόχος:**Σταδιακή ανάπτυξη του συμβόλου.
Μονολεκτικό επίπεδο.**Επιμέρους στόχοι:**Ταύτιση αντικειμένου-φωτογραφίας,
ταύτιση μεγάλου παιχνιδιού-φωτογραφίας,
ταύτιση μινιατούρας-φωτογραφίας,
ταύτιση μινιατούρας-σκίτσου,
ταύτιση μινιατούρας-συμβόλου,
ταύτιση σκίτσου-συμβόλου.**ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ****Οπτικό-ακουστικός / κινητικός συντονισμός.**Ικανότητα ανίχνευσης.
Ικανότητα ταύτισης.
Μνήμη.
Έλεγχος προσοχής.**Υλικά:**

Μικρά αντικείμενα καθημερινής χρήσης: μπάλα, κούπα, αρκουδάκι, κουτάλι, αυτοκίνητο, χτένα... Ένα σακούλι ή ένα κουτί με κατάλληλα ανοικτή τρύπα στο πάνω μέρος του για να χωράει το χέρι του παιδιού. Φωτογραφίες αντίστοιχες των καθημερινών αντικειμένων που έχουμε επιλέξει, προτιμότερο

έγχρωμες και πλαστικοποιημένες (από αποκόμματα περιοδικών ή και παιδαγωγικού υλικού από το εμπόριο).

ΕΠΕΑΕΚ 2

Περιγραφή

Τοποθετούμε μερικά αντικείμενα μέσα στο σακούλι ή στο κουτί όπου το παιδί δεν μπορεί να δει τι έχει διαλέξει μέχρις ότου βγάλει το χέρι του από εκεί.

Ενθαρρύνουμε το παιδί να τα ονομάσει και μετά του δίνουμε την εικόνα που ταιριάζει. «Μπράβο! Αυτό είναι ένα κουτάλι (μπορούμε ταυτόχρονα και να σηματοδοτήσουμε τη λέξη προσθέτοντας έτσι περισσότερες πληροφορίες).

Να και η φωτογραφία ενός κουταλιού».

Τοποθετούμε μαζί με το παιδί το αντικείμενο πάνω από τη φωτογραφία. Συνεχίζουμε μέχρις ότου φτάσουμε στα 3 αντικείμενα.

Ξεχωρίζοντας έπειτα τα αντικείμενα από τις φωτογραφίες, τα τοποθετούμε σε δύο σειρές έτσι ώστε τα αντικείμενα να βλέπουν προς το παιδί και σε αρκετή απόσταση οι φωτογραφίες προς το μέρος μας. Αφήνουμε το παιδί και μας δίνει κατόπιν οδηγίας μας ένα αντικείμενο (π.χ. Νίκο, δώσε μου το κλειδί) έτσι ώστε εμείς με τη σειρά μας το ταυτίζουμε με τη αντίστοιχη φωτογραφία. Κάνουμε το ίδιο και με τα υπόλοιπα δύο. Στη συνέχεια αλλάζουμε ρόλους.

Μπορούμε μετά να ζητήσουμε από το παιδί να κλείσει τα μάτια του (ή να του/της κλείσουμε λίγο τα μάτια αφού τον/την ενημερώσουμε για αυτό) ώσπου εμείς να κρύψουμε ή να απομακρύνουμε ανάλογα το δυναμικό του παιδιού, μια από τις φωτογραφίες.

Μετά πληροφορούμε και δείχνουμε στο παιδί ότι κρύψαμε μια από τις φωτογραφίες. (π.χ. Να ένα κουτάλι! Να και η φωτογραφία του. Να μια μπάλα! Να και η φωτογραφία της. Να ένα αυτοκίνητο! αλλά πού είναι η φωτογραφία του; Νίκο, βρες μου το αυτοκίνητο).

Εμείς έχουμε τοποθετήσει τη φωτογραφία μαζί με άλλες δύο λίγο πιο μακριά π.χ. φωτογραφίες μιας πάπιας, ενός φλιτζανιού και του αυτοκινήτου και το παιδί πρέπει να διαλέξει.

Και συνεχίζουμε ομοίως με άλλους συνδυασμούς.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ:

Το παιδί παίρνει ένα αντικείμενο από το σακούλι-κουτί.

Το ονομάζει ή / και σηματοδοτεί.

Το τοποθετεί πάνω στη μοναδική φωτογραφία που έχει μπροστά του.

Παίρνει άλλο αντικείμενο και το τοποθετεί επιλέγοντας ανάμεσα σε δύο (2) φωτογραφίες. Έπειτα διαφορετικό αντικείμενο ανάμεσα σε τρεις (3) φωτογραφίες, και σταδιακά άλλο αντικείμενο ανάμεσα σε έξι (6).

ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ :

- -Ζάρι/ ξύλινος κύβος με φωτογραφίες .Στις πλευρές κολλάμε εικόνες, σκίτσα, σύμβολα... Το παιδί ρίχνει το ζάρι και βρίσκει το αντίστοιχο αντικείμενο.
- -ΠΑΖΛ (ρούχα , μέρη σώματος) Βρίσκει το αντίστοιχο σύμβολο.
- -Lotto
- -Βιβλία με ζώα, ταύτιση εικόνων με σκίτσο-εικόνα

ΠΕΝΤΕ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Ακολουθήστε το παιδί.
2. Υποθέστε πάντα ότι το παιδί προσπαθεί να επικοινωνήσει και φιλοξενήστε αυτές τις απόπειρες με κατάλληλο τρόπο.
3. Σιγουρευτείτε ότι πάντα ανταποκρίνεστε με κάποιο τρόπο στις απόπειρες του παιδιού να επικοινωνήσει.
4. Προσφέρετε μόνο διορθωτική επανατροφοδότηση με ένα θετικό τρόπο.
5. Μιλήστε με το παιδί και όχι στο παιδί, περιορίζοντας τις αυστηρές οδηγίες και εντολές.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Ένα πρώτο λεξιλόγιο θα μπορούσε να περιλαμβάνει τις κατηγορίες.

- + Άνθρωποι του άμεσου περιβάλλοντος και σημαίνοντα πρόσωπα.
- + Αντικείμενα με τα οποία έρχεται σε άμεση επαφή το παιδί (φυσικά τα παιχνίδια του).
- + Φαγητό, (όχι μόνο ουσιαστικά, αλλά και ρήματα που σχετίζονται με αυτό).
- + Ζώα.
- + Μέρη του σώματος
- + Ρούχα
- + Λέξεις του άμεσου και ευρύτερου περιβάλλοντος του παιδιού.

Καθώς στην πορεία του χρόνου το λεξιλόγιο, στις παραπάνω κατηγορίες, θα αυξάνεται, θα προστίθενται και καινούργιες κατηγορίες.

Έτσι από τη γενική κατηγορία αντικείμενα του άμεσου περιβάλλοντος θα δημιουργηθούν υποκατηγορίες για:

- + Δωμάτια, και επίπλωση
- + Λέξεις που αφορούν το λουτρό (μπάνιο) και την ατομική υγιεινή.
- + Περιβάλλον εκτός σπιτιού.

Σε ένα τρίτο στάδιο, το λεξιλόγιο και οι κατηγορίες θα δημιουργήσουν άλλες υποκατηγορίες όπως:

- + λέξεις σχολικού περιβάλλοντος
- + ενδιαφέροντα
- + χρώματα, σχήματα, χρόνο, και άλλα..

Επίπεδο μιας λέξης

ΑΝΘΡΩΠΟΙ

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΜΑΜΑ

ΜΠΑΜΠΑΣ

ΜΩΡΟ

ΑΔΕΛΦΟΣ

ΑΔΕΛΦΗ

ΖΩΑ

ΓΑΤΑ

ΣΚΥΛΟΣ

ΑΓΕΛΑΔΑ

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ**ΕΝΔΥΣΗ**

ΜΠΟΥΦΑΝ

ΦΟΡΕΜΑ

ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

ΚΑΛΤΣΕΣ

ΠΑΝΤΕΛΟΝΙ

ΚΕΦΑΛΙ

ΑΥΤΙΑ

ΜΑΤΙΑ

ΠΟΔΙΑ

ΜΑΛΛΙΑ

ΧΕΡΙΑ

ΣΤΟΜΑ

ΜΥΤΗ

ΦΑΓΗΤΟ

ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑ

ΓΑΛΑ

ΝΕΡΟ

ΓΛΥΚΟ

ΚΟΥΤΑΛΙ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

ΠΟΡΤΑ

ΤΑΞΗ

ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑ

ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ (κούνια)

ΤΟΥΑΛΕΤΑ

ΕΠΕΑΕΚ 2

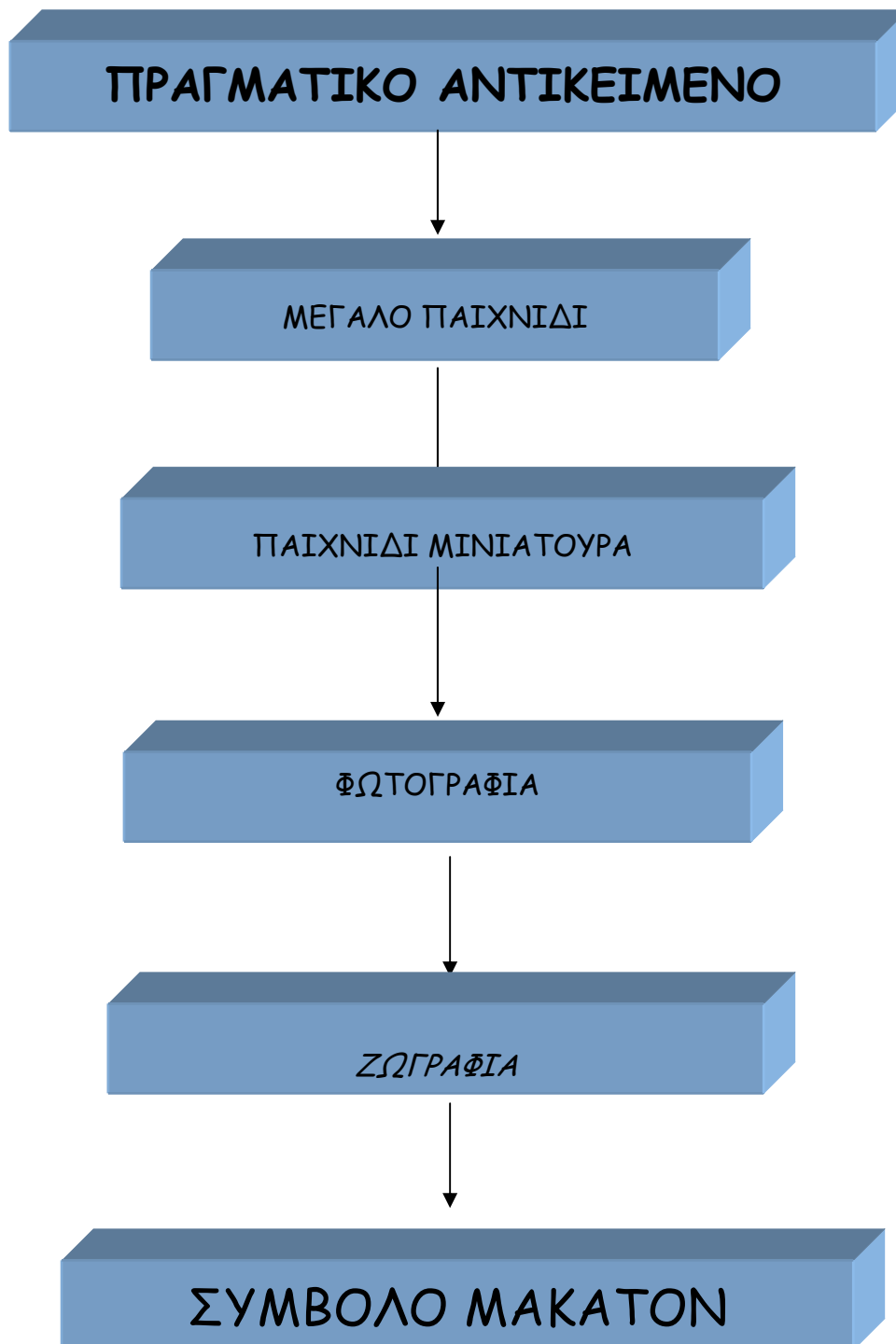
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

ΜΠΑΛΑ
 ΒΙΒΛΙΟ
 ΤΟΥΒΛΑΚΙ
 ΧΤΕΝΑ
 ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ
 ΦΛΥΤΖΑΝΙ
 ΚΟΥΚΛΑ
 ΚΛΕΙΔΙ
 ΠΑΠΟΥΤΣΙ
 ΚΑΛΤΣΑ
 ΚΟΥΚΛΑ
 ΚΟΥΔΟΥΝΙ

Οι στόχοι μας για το παιδιά είναι:

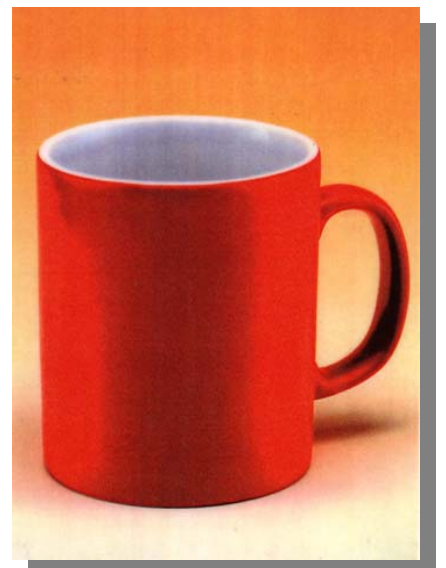
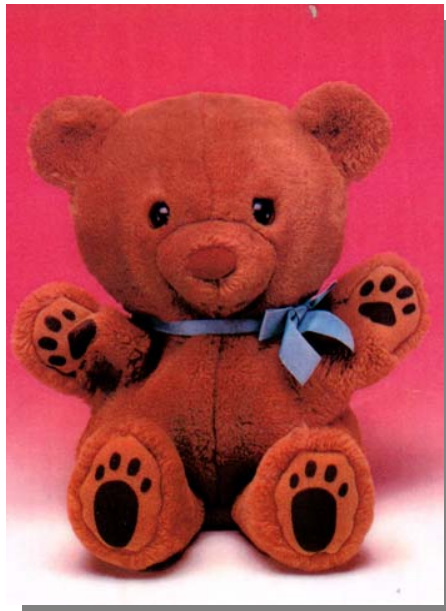
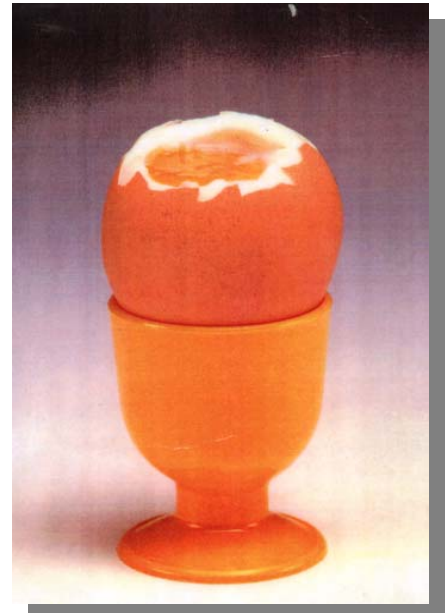
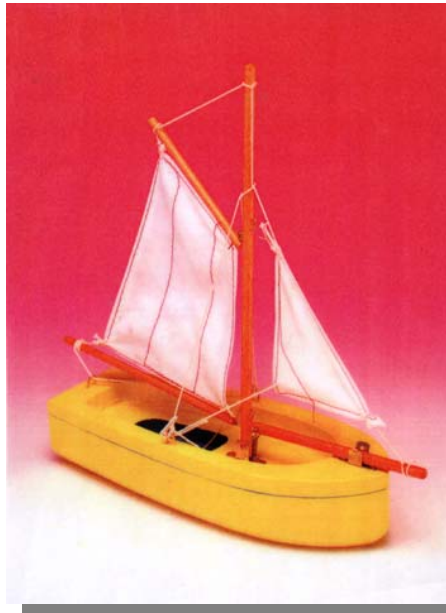
- ✚ Ανάπτυξη της ικανότητας να ακούν / προσέχουν την γλώσσα.
- ✚ Ανάπτυξη δεξιοτήτων προσοχής και ικανότητας εναλλαγής μεταξύ ακουστικού και οπτικού καναλιού.
- ✚ Ανάπτυξη βραχυπρόθεσμης μνήμης με στόχο συγκράτηση λεκτικών πληροφοριών.
- ✚ Ανάπτυξη ικανότητας σύνδεσης λεκτικού και μη λεκτικού περιεχομένου.
- ✚ Ανάπτυξη επικοινωνιακής αυτοπεποίθησης.
- ✚ Ανάπτυξη κατανόησης προφορικού λόγου.
- ✚ Ανάπτυξη έκφρασης του λόγου.

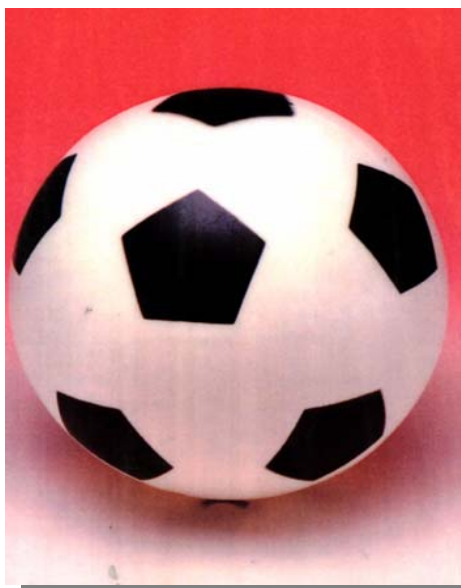
Ανάπτυξη συμβόλου

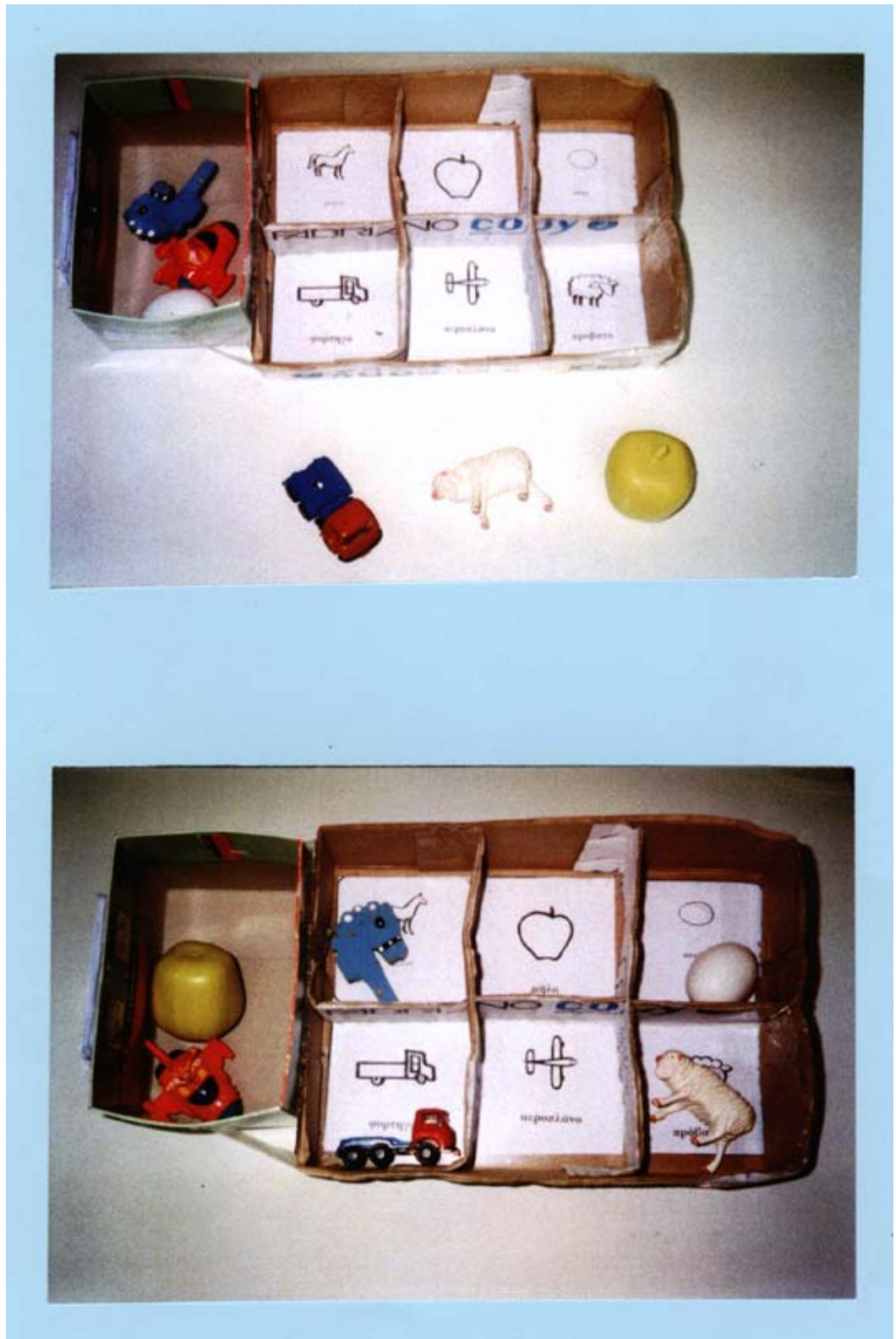
ΕΠΕΑΕΚ 2

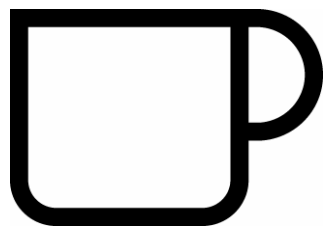

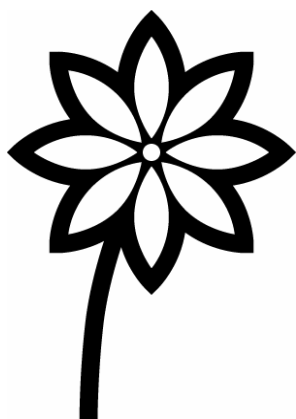

ΕΠΕΑΕΚ 2

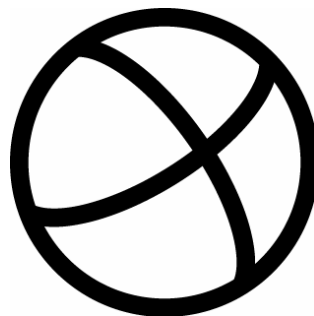
Φλυτζάνι

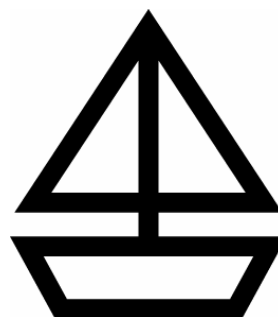
Λουλούδι

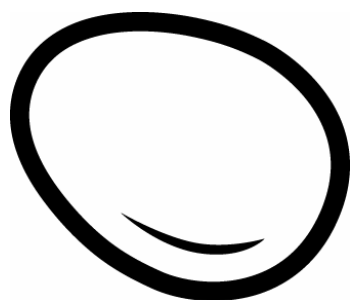
ΕΠΕΑΕΚ 2

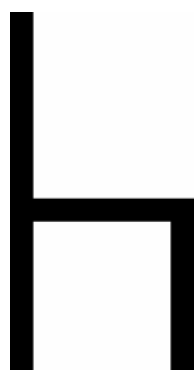
Μπάλα

Βάρκα

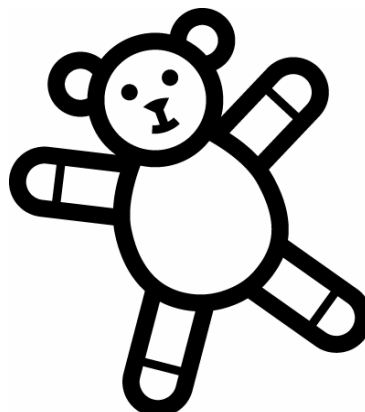
Αβγό

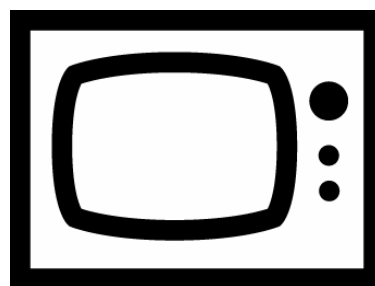
Καρέκλα

ΕΠΕΑΕΚ 2

Αρκουδάκι

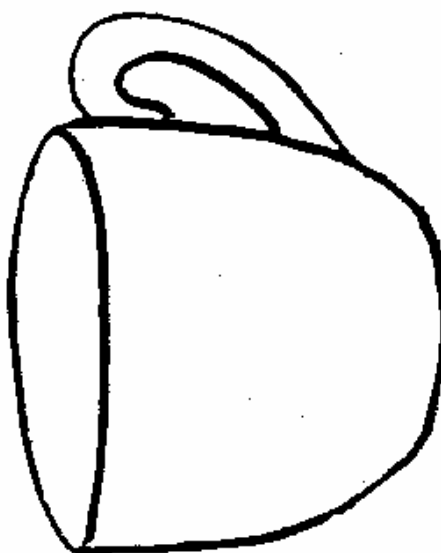
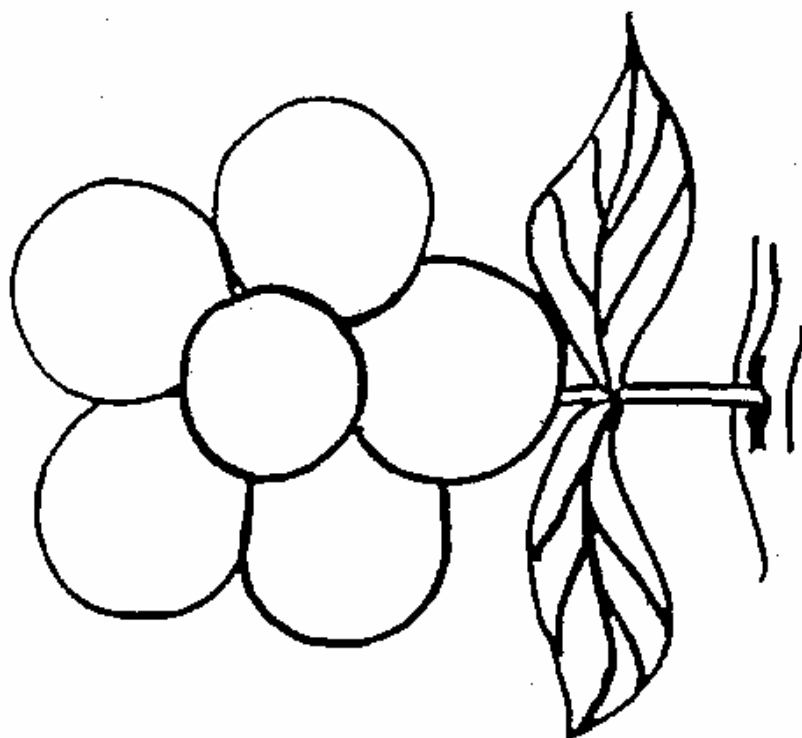
Τηλεόραση

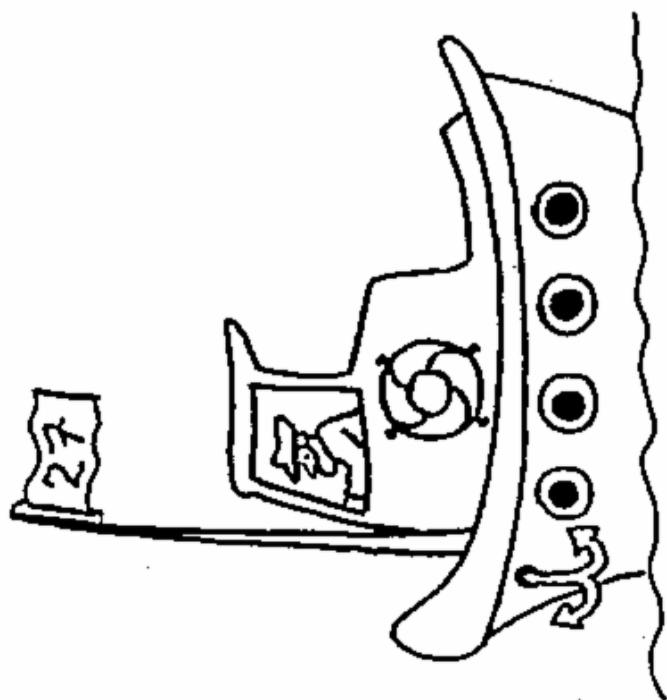
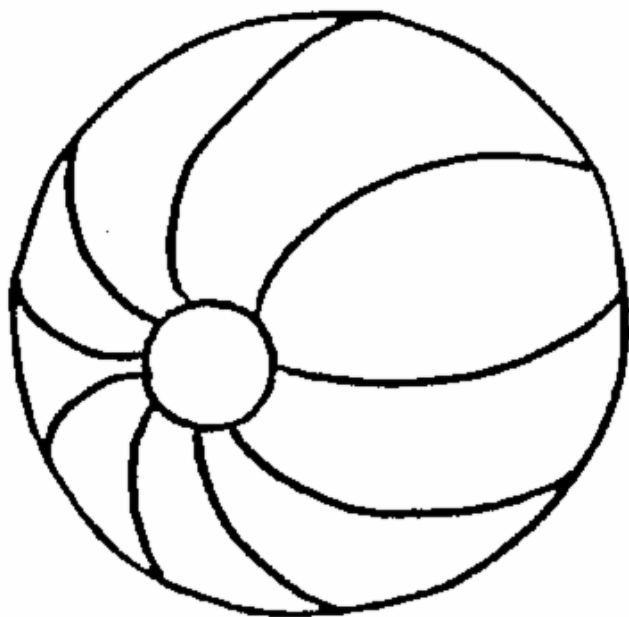

Τηλέφωνο

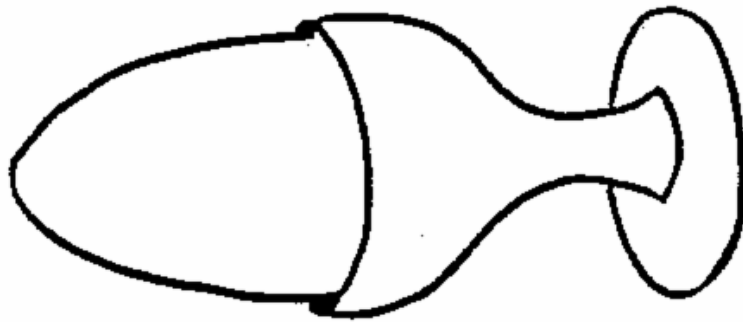
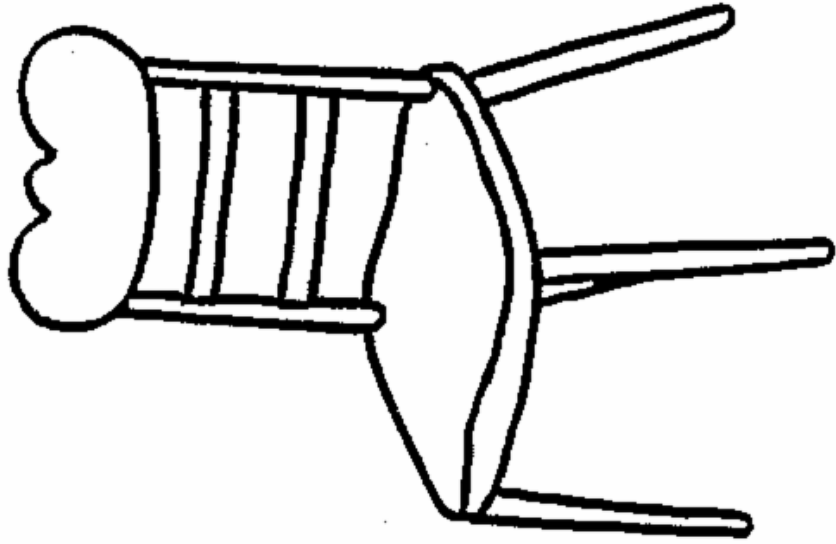
ΕΠΕΑΕΚ 2

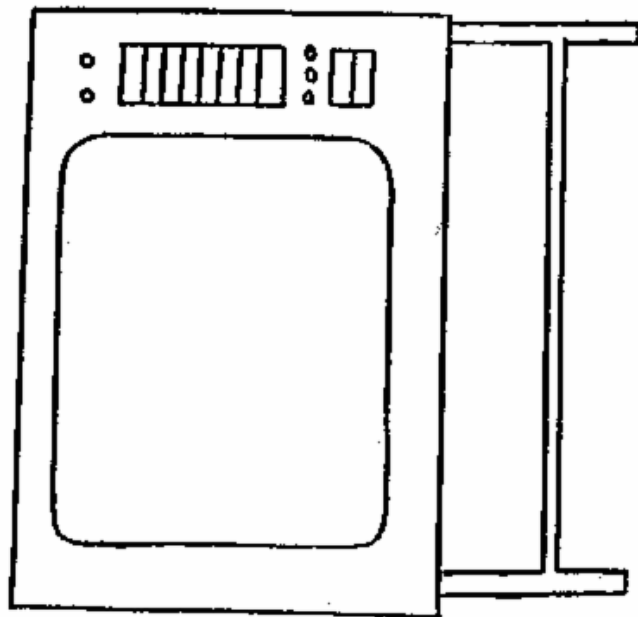
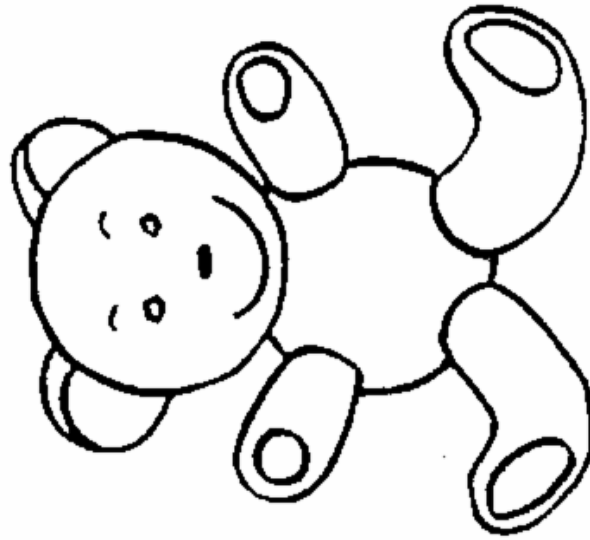

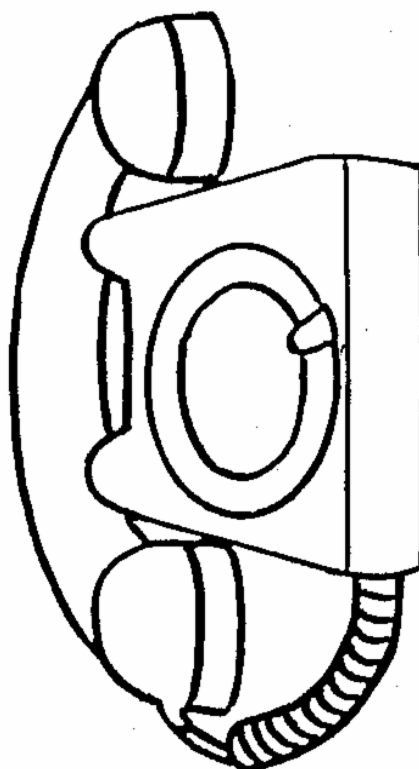
ΕΠΕΑΕΚ 2

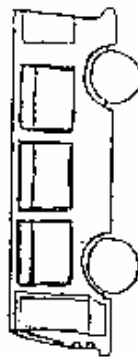
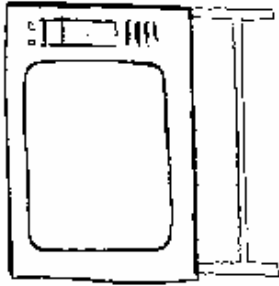
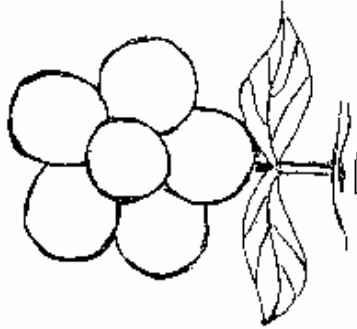
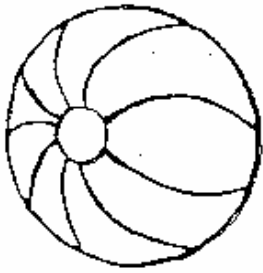

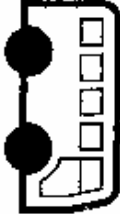

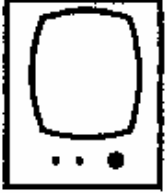

ΕΠΕΑΕΚ 2

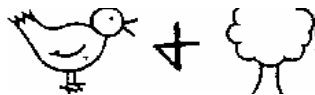

ΕΠΕΑΕΚ 2

<p>λεωφορείο</p> 	<p>αγόρι</p>
<p>αυγό</p> 	<p>τηλεόραση</p>
<p>λουλούδι</p> 	<p>μπάλα</p>

Σύμβολα ΜΑΚΑΤΟΝ – Σειρά ακολουθίας

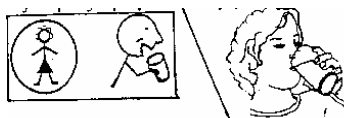
1. Ταιριάζουμε δύο (2) διαφορετικά σύμβολα με δύο (2) διαφορετικές φωτογραφίες ή εικόνες
2. Σαν παιχνίδι μπορούμε να αυξήσουμε τις εικόνες ή τις φωτογραφίες.
3. Ταιριάζουμε αρκετά σύμβολα με μικρότερη επιλογή φωτογραφιών (με βοήθεια και μετά χωρίς βοήθεια)
4. Ταιριάζουμε σύμβολα με αντικείμενα (τσαντούλα που έχουμε μέσα αντικείμενα και τα βγάζουμε ένα-ένα).
5. Δίνουμε στο παιδί ένα σύμβολο και του λέμε να βρει και να το ταιριάξει με το αντίστοιχο αντικείμενο.
6. Σε βιβλία που παρουσιάζουμε στα παιδιά κολλάμε 1-2 σύμβολα.
7. συνδέουμε σύμβολα (πάνω σε ξύλινο stand). Αν τα έχει καταφέρει μέχρι τώρα βάζουμε δύο σύμβολα μαζί και ζητούμε από το παιδί να βρει τα αντικείμενα.

8. Σύμβολα που δηλώνουν ενέργεια. Μικρή επιλογή εικόνων-φωτογραφιών να την ταιριάζει με σύμβολα.

9. Κάνουμε με σύμβολα μικρές προτάσεις-φράσεις που δείχνουν ενέργεια και τις ταιριάζουμε με εικόνες-φωτογραφίες

ΕΠΕΑΕΚ 2

Παράδειγμα εργασίας στη τάξη

ΤΟΜΕΑΣ: ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Οι μαθητές παρουσιάζουν δυσκολίες στη γλώσσα. Αυτή αντιμετωπίζεται διαφορετικά από το σύνηθες σχολείο. Η διδασκαλία γίνεται σε 2 φάσεις:

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ

Μας ενδιαφέρει αν ο μαθητής έχει τις βασικές επικοινωνιακές δεξιότητες, τι είδους λεξιλόγιο έχει, αν ενώνει 2 λέξεις, 3 λέξεις, κ.λ.π. και πάνω σ' αυτό ακολουθεί το παράδειγμα.

ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Κατανόηση και χρησιμοποίηση **ΠΡΟΤΑΣΗΣ 3 ΛΕΞΕΩΝ**

(Προϋπόθεση: ο μαθητής χρησιμοποιεί πρόταση απλή με 2 λέξεις Υ - Ρ, Ρ - Α, για να περιγράψει όταν του ζητείται, για να μεταφέρει πληροφορίες, ή για να ικανοποιήσει τις ανάγκες του.

Σ' αυτό το επίπεδο δεν μπαίνει η γραμματική. Χρησιμοποιούμε τη σχέση πραγμάτων και γεγονότων μεταξύ τους. Ακολουθείται η προσέγγιση όπου ο μαθητής μέχρι να μπορεί να κατανοεί και να χειρίζεται πρόταση με 4 λέξεις και πάνω, δεν χρησιμοποιείται η γραμματική, δεν αναμένεται από τον μαθητή να χρησιμοποιήσει γραμματικούς τύπους και δεν διορθώνονται απαιτώντας το από τον μαθητή.

ΛΕΞΕΙΣ: Οι απαραίτητες να κατανοηθούν για να εκτελέσει μία εντολή.

Π.χ. «Βάλε το **μικρό κουτάλι μέσα στο φλυτζάνι**»

Το παράδειγμα που ακολουθεί είναι μία ολοκληρωμένη δραστηριότητα που μπορεί να κρατήσει και αρκετές εβδομάδες.

Καθώς όπως αναφέρθηκε ο μαθητής χρησιμοποιεί πρόταση 2 λέξεων, τώρα θέλουμε να αυξήσουμε την πρόταση σε 3 ΛΕΞΕΙΣ = Υ – Ρ - Α.

Πρέπει ο μαθητής να καταλάβει ότι οι λέξεις δεν μπαίνουν όπως – όπως, αλλά σε μία πολύ συγκεκριμένη σειρά (Πρώτα το πρόσωπο που ενεργεί = Υ, μετά η ενέργεια = Ρ και τρίτο το αντικείμενο της ενέργειας = Α.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΣΤΟΧΟΙ:

- ✚ Να αυξήσει το λεξιλόγιό του σε ουσιαστικά και ρήματα
- ✚ Να αρχίσει να χρησιμοποιεί προσδιορισμούς: επίθετα και επιρρήματα

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ που απαιτούνται:

Ο μαθητής πρέπει να κάνει βλεμματική επαφή, να έχει οπτικοκινητικό συντονισμό, λεπτή κινητικότητα, να κάνει κατηγοριοποίηση, να βάζει στη σωστή σειρά, σωστή ακολουθία.

ΥΛΙΚΑ:

- ✚ Ο χώρος της τάξης, όπου μπορεί να γίνει παιχνίδι με κίνηση από τους μαθητές και τον δάσκαλο
- ✚ Πραγματικά αντικείμενα και παιχνίδια
- ✚ Μινιατούρες
- ✚ Φωτογραφίες, εικόνες ζωγραφιές σε μορφή κάρτας
- ✚ Lotto, τόμπολες
- ✚ Κάρτες με τα σύμβολα του ΜΑΚΑΤΟΝ
- ✚ Ξύλινη βάση με υποδοχή για να στέκονται οι κάρτες
- ✚ Το Ντοσιέ του παιδιού

ΕΠΕΑΕΚ 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:

(Καθώς αναφέρθηκε πιο πάνω η διδασκαλία γίνεται σε δύο φάσεις)

Πρώτα **ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ**

και αφού τελειώσουμε μ' αυτή προχωρούμε στην **ΕΚΦΡΑΣΗ**

Μπορούμε να ξεκινήσουμε με παιχνίδι με πραγματικά αντικείμενα. Μπορούμε ωραία να εκμεταλλευτούμε την ώρα του δεκατιανού. Δίνουμε πολλές εντολές που πρέπει να εκτελέσει ο μαθητής. Εδώ γίνεται παιχνίδι για την **κατανόηση** των λέξεων, όπου **ΔΕΝ** απαιτείται λεκτική απάντηση. Π.χ.

- + Δώσε στο Γιάννη να πει χυμό
- + Δώσε στην Όλγα να φάει κρουασάν
- + Δώσε στον Ζαχαρία να πει νερό

Μπορούν να γίνουν ακόμη πολλά παιχνίδια του τύπου:

- + Βάλε το καπέλο στη Χαρίκλεια
- + Βγάλε το μπουφάν από τον Τζώνη
- + Φόρεσε τα γάντια στον Γιάννη

Παιχνίδια με πραγματικά αντικείμενα και μεγάλα παιχνίδια

- + Βάλε το κουτάλι πάνω στο βιβλίο
- + « το κλειδί κάτω από το βιβλίο
- + « το κλειδί πάνω στο φλιτζάνι
- + « το μήλο πάνω στην τηλεόραση
- + « το μολύβι πάνω στο κρεβάτι
- + « τη γάτα πάνω στο τραπέζι
- + « τη μπάλα κάτω από το τραπέζι
- + Πλύνε τα χέρια της κούκλας
- + Σκούπισε το πρόσωπο της κούκλας

Ανάλογα παιχνίδια με μινιατούρες και επιπλάκια του κουκλόσπιτου

- + Βάλε τον κύριο να καθίσει στην πολυθρόνα
- + Βάλε το αγοράκι να κοιμηθεί στο κρεβάτι

Ανάλογη προσπάθεια για συμβολικό παιχνίδι με παρόμοιες εντολές

Παιχνίδι με κάρτες – φωτογραφίες

- ✚ Δώσε μου το **κορίτσι** που **πλένει** τα **πίατα**
- ✚ Δώσε μου το **αγόρι** που **κλείνει** την **πόρτα**
- ✚ Δώσε μου το **κορίτσι** που **στρώνει** το **κρεβάτι** Κ.Ο.Κ.

Γίνεται πάρα πολύ τέτοιο παιχνίδι ώστε να σιγουρευτούμε ότι το παιδί **κατανοεί** και ανταποκρίνεται σωστά και προχωρούμε στο κομμάτι της **έκφρασης**.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ: Δίνουμε στον μαθητή την παραπάνω κάρτα. Επειδή συνήθως οι μαθητές δεν δείχνουν ενδιαφέρον ξεκινάει ο δάσκαλος να δημιουργήσει μία κατάσταση επικοινωνίας που να παρακινήσει τον μαθητή να ανταποκριθεί. Εννοείται πως γίνεται εξατομικευμένη διδασκαλία και επειδή συνήθως οι μαθητές ακόμη κι αν βρίσκονται στο επίπεδο των 2 ή 3 λέξεων, όταν τους γίνει η απλή ερώτηση **τι κάνει το κορίτσι;** (Δεν συζητάμε βέβαια για ερώτηση του τύπου **τι βλέπεις εδώ;**) προτιμούν να απαντούν μονολεκτικά χρησιμοποιώντας το ουσιαστικό και συνήθως η απάντηση θα είναι **«μήλο»**, εγώ ξεκινώ με την ερώτηση **τι κάνει το κορίτσι το μήλο;** Οπότε πιθανότατα η απάντηση θα είναι τρώει. **«Μπράβο τρώει μήλο»**.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Συνεχίζουμε:

Ποιος τρώει μήλο;

Απάντηση **το κορίτσι** «Σωστά το κορίτσι τρώει μήλο»

Τι κάνει το κορίτσι; Απάντηση

Τρώει μήλο «Ωραία το κορίτσι τρώει μήλο»

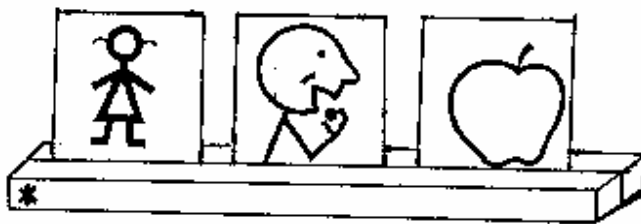
Ή άλλες
φωτογραφίες για
παράδειγμα:

(Δεκτές απαντήσεις είτε με λεκτική εκφορά, είτε με νόημα, είτε με το να δείξει ένα σύμβολο από έναν αριθμό συμβόλων που έχει ο μαθητής κοντά του, που τα γνωρίζει καλά και τα χρησιμοποιεί).

« Έλα τώρα έτσι όπως τα είπαμε να τα βάλουμε και να τα δούμε ωραία, να τα γράψουμε».

Ο δάσκαλος βάζει καθώς λέει την πρόταση, τις κάρτες με τη σειρά στην ξύλινη βάση:

(Ο μαθητής έχει συνηθίσει να τοποθετεί τις κάρτες με τα σύμβολα στην βάση με την αυλακιά αρχίζοντας από τα αριστερά που είναι το αστεράκι).

Ξεκινάμε ζητώντας από τον μαθητή να ΑΝΤΙΓΡΑΨΕΙ την πρόταση. Ο δάσκαλος

βάζει και το

Έλα τώρα να το διαβάσουμε ωραία.

Ο μαθητής «διαβάζει» τις λέξεις με τη σειρά και βλέπει ταυτόχρονα και τη φωτογραφία για την οποία μιλάμε.

(Αυτονόητο είναι ότι επιβραβεύεται με πολύ ενθουσιασμό από τον δάσκαλο).

Όταν φτάσει να αντιγράψει ο μαθητής μόνος του, δηλ. να βάζει και τα τρία σύμβολα με τη σειρά καθώς βλέπει την πρόταση που έχει φτιάξει ο δάσκαλος, το επόμενο βήμα είναι να τοποθετήσει μόνος του

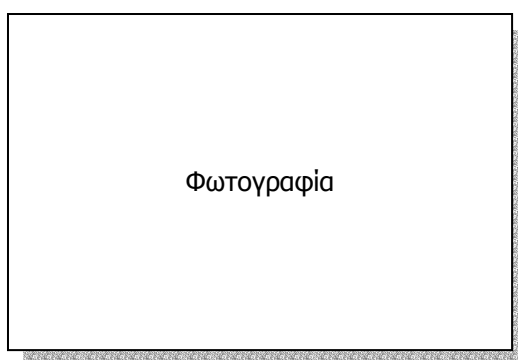
ΕΠΕΑΕΚ 2

τις κάρτες και να φτιάξει την πρόταση Υ – Ρ – Α επιλέγοντας από έναν αριθμό καρτών που του έχει βάλει ο δάσκαλος μπροστά του.

Καλό είναι για ξεκίνημα να έχει να κάνει πρόταση επιλέγοντας ανάμεσα από 4 κάρτες (2Υ – 1Ρ – 1Α) ή (1Υ – 2Ρ – 1Α) ή (1Υ – 1Ρ – 2Α) και αυξάνουμε σταδιακά ώσπου να καταφέρει να βάλει τις 3 σωστές κάρτες που χρειάζεται για να περιγράψει τη φωτογραφία.

Στα συνέχεια « Έλα τώρα να γράψουμε και στο βιβλίο σου αυτό που έφτιαξες και το διάβασες».

και μπαίνει στο ντοσιέ του παιδιού το μάθημα:

Το κορίτσι

τρώει

μήλο

(Κάτω από τα σύμβολα μπορούν να υπάρχουν και οι γραπτές λέξεις).

ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΣ γίνονται προτάσεις που κατά τον ίδιο τρόπο φτιάχνει ο μαθητής και μπαίνουν 2 ή 3 στη σελίδα, χωρίς φωτογραφίες όπου μπορεί να μένει το ίδιο υποκείμενο και ρήμα και να αλλάζει το αντικείμενο.

Π.χ. Το αγόρι τρώει μπανάνα
 Το αγόρι τρώει κρουασάν
 Το αγόρι τρώει σουβλάκι

ή αλλάζει το υποκείμενο

Π.χ. η κυρία πίνει χυμό
 ο δάσκαλος πίνει χυμό
 ο μπαμπάς πίνει χυμό

Όλα αυτά βέβαια με σύμβολα που είναι ΛΕΞΕΙΣ = ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ

Τι ακολουθεί στη συνέχεια:

Στο επίπεδο των 3 λέξεων εκτός από τη βασική μορφή της πρότασης Y – P – A, όταν την κατακτήσει ο μαθητής, ανήκουν και προτάσεις των παρακάτω τύπων:

Κατάσταση + τόπος + κτήση

π.χ. Κοιμάται (στο) κρεβάτι (του) παππού. Κάθεται (στην) καρέκλα (του) Γιώργου.

ενέργεια + τόπος + κτήση

π.χ. Τρέχει (στο) αυτοκίνητο (της) νονάς. Πηγαίνει (στο) σπίτι (του) θείου.

Αντικείμενο + τόπος + κτήση

π.χ. (Βάλε) (το) κουτάλι (στο) ποτήρι (της) κούκλας.

ή

(Το) κουτάλι (είναι) (στο) ποτήρι (της) κούκλας.

ΕΠΕΑΕΚ 2

μεταφορά + κτήση

π.χ. (Πήγαινε) (το) σκύλο (στο) σπίτι (του) παππού.
(Βάλε) (το) τετράδιο (στην) τσάντα (της) Δήμητρας.

πράξη + αντικείμενο + πρόσωπο

π.χ. Πέτα (τη) μπάλα (στο) μπαμπά.
Δώσε (το) βιβλίο (στο) δάσκαλο.

πράξη + αντικείμενο + κτήση

π.χ. Πέτα (τη) μπάλα (στο) μπαμπά.
Δώσε (το) βιβλίο (στο) δάσκαλο

πράξη + τόπος + κτήση

π.χ. Πήγαινε (στο) σπίτι (του) παππού.
Κάθισε (στην) καρέκλα (του) Γιάννη.

Επιρρήματα (μέσα, κάτω, πάνω)

1.

υποκείμενο + επίρρημα + τόπος

π.χ. (Το) κουτί (είναι) κάτω (από το) τραπέζι.

(Το) πουλί (είναι) πάνω (στο) δέντρο.

(Το) ψαλίδι (είναι) μέσα (στο) ντουλάπι.

2.

επίρρημα + τόπος + κτήση

π.χ. (-Που είναι το μήλο;) - Μέσα (στο) πιάτο (του) μπαμπά.

(-Που είναι το βιβλίο;) - Πάνω (στο) τραπέζι (του)

δασκάλου.

3.

πράξη + επίρρημα + τόπος

π.χ. Κάθησε κάτω (από το) δέντρο.

Στάσου πάνω (στο) κρεβάτι.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Επίθετα (μεγάλο, μικρό)

1. **κατάσταση + τόπος + επίθετο**

π.χ. Κοιμάται (στο) μικρό κρεβάτι.

2. **ενέργεια + επίθετο + αντικείμενο**

π.χ. Πλένει (το) μικρό ποτήρι.

3. **πράξη + επίθετο + αντικείμενο**

π.χ. Πλύνει (το) μικρό ποτήρι.

Κλώτσα (τη) μικρή μπάλα.

Κάθισε (στη) μικρή καρέκλα^

4. **αντικείμενο + τόπος + επίθετο**

π.χ. (Βάλε) (τα) χρώματα (στο) μικρό κουτί.

ή Τα χρώματα (είναι στο) μικρό κουτί.

5. **αντικείμενο + επίθετο**

π.χ. Πήγαινε (το) μικρό λουλούδι (στο) παράθυρο.

Πήγαινε (το) μεγάλο πιάτο (στο) μπαμπά.

Άλλες δομές με έμφαση στην έκφραση1. **Ερωτήσεις 2-3 λέξεων (πού, πότε, ποιος)**

π.χ. Που (είναι ο) μπαμπάς;
Ποιος (θα έρθει) μαζί;
Πού (είναι η) μεγάλη μπάλα;

2. **χαιρετισμοί**

π.χ. Καλημέρα κύριε Γιάννη!

3. **εντολή ή παράκληση**

π.χ. Ένα κρουασάν παρακαλώ.

4. **άρνηση – απόρριψη – αδυναμία**

π.χ. (-Κάθησε στη μικρή καρέκλα) -Όχι, (στη) μικρή καρέκλα.
(-Είναι αυτό λεωφορείο;) - Όχι, (αυτό δεν είναι) λεωφορείο
(δείχνοντας ένα αυτοκίνητο)

-Μη παίζεις (με το) αυτοκίνητο (μου).

-Δέσε τα κορδόνια) σου

-Όχι δεν μπορώ.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Τα αρνητικά μας είναι αρκετά ακόμη και μονολεκτικά.

5.

Δήλωση

π.χ. Αυτό είναι πουλί

6.

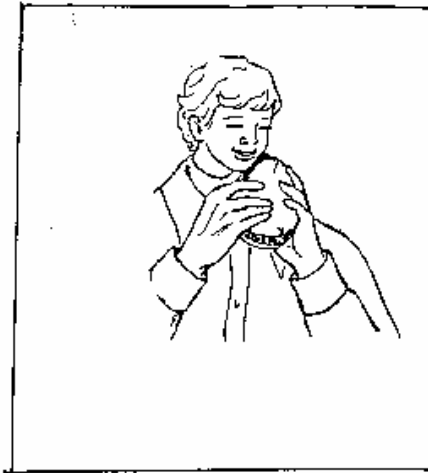
Δήλωση χρήσης

π. χ. Το μήλο το τρώμε

Το πουλόβερ το φοράμε

* * Αρκετές 2 λέξεις

Για να ελέγξουμε αν πράγματι ο μαθητής κατανοεί 3 λέξεις μπορούμε να του δίνουμε σει από 4 κάρτες όπως στο παράδειγμα που ακολουθεί:

Ερώτηση: Που είναι η κοπέλα που τρώει μπιφτέκι (ή χάμπουργκερ);
ή Δείξε μου την κοπέλα που τρώει μπιφτέκι (ή χάμπουργκερ);

Στο παράδειγμα για να ανταποκριθεί με συνέπεια ο μαθητής πρέπει να κατανοεί 3 λέξεις :

- κοπέλα
- τρώει
- μπιφτέκι

Θέμα:

Τι ξέρουμε
για τον αυτισμό;

ΕΠΕΑΕΚ 2

"ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ"

Αναβάθμιση του θεσμού της Εκπαίδευσης ατόμων με αυτισμό
στην Α/βάθμια και Β/βάθμια Εκπαίδευση.

Μέτρο 1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό
σύστημα Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών

Ενέργεια 1.1.4 Εκπαίδευση Ατόμων με ειδικές Ανάγκες, κατηγορία
πράξεων α.

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

<http://autismanadomisi.uoa.gr>

ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ « Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ

(ΕΙΔΙΚΩΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ) Ν. ΜΑΚΡΗ, ΑΤΤΙΚΗΣ ΤΚ 190 05

ΤΗΛ.: (22940) 91.206, (22940) 96.013. FAX: (22940) 91.407, e-mail:pammakar@internet.gr

ΕΠΕΑΕΚ 2

2. Μαθηματικά

ΕΠΕΑΕΚ 2

Εισαγωγή

Καθημερινά τόσο στον προφορικό όσο και στον γραπτό λόγο ακούμε και βλέπουμε αριθμούς. Έτσι το παιδί από τη νηπιακή ακόμη ηλικία καλείται να μάθει και να κάνει χρήση των αριθμών.

Το παιδί αρχίζει με μια απλή – μηχανική αρίθμηση και συνεχίζει με την εκμάθηση και χρήση των αριθμών. Για να μάθει έναν αριθμό πρέπει πρώτα να έχει κατακτήσει τις προμαθηματικές έννοιες, όπως τα μεγέθη, την ποσότητα, τον προσανατολισμό στο χώρο, κ.ά.

Το παιδί πρέπει νοητικά να μπορεί να συλλάβει τον αριθμό και αυτό ανεξάρτητα του ονόματός του. Για τη σύλληψη αυτή παίζει ρόλο η οπτική αίσθηση, η ακοή, η απτική και μυϊκή αίσθηση. Έτσι έναν αριθμό τον μαθαίνουμε στο παιδί «μέσα από όλες τις αισθήσεις». **Στα παιδιά με διάχυτη εξελικτική διαταραχή είναι απαραίτητο να δουλέψουμε με όλες τις αισθήσεις και περισσότερο με την όραση.** Έχει μεγάλη σημασία να οπτικοποιούμε τόσο τις εντολές όσο και τις δραστηριότητες. Οπότε απαραίτητα το παιδί πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί μαρκαδόρους για ζωγράφισμα, ψαλίδι, κόλλα και άλλα υλικά που θα χρειαστούν στις διάφορες δραστηριότητες για την εκμάθηση του τρία.

Οι διάφορες δραστηριότητες μπορούν να γίνουν με πραγματικά αντικείμενα, καρτέλες ή σε χαρτί Α4, ανάλογα του επιπέδου και των δυνατοτήτων του παιδιού. Οι δραστηριότητες που θα πραγματοποιηθούν **δεν θα γίνουν σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα** αλλά ανάλογα του τι μπορεί να κάνει το παιδί θα μας πάρει λιγότερο ή περισσότερο χρόνο. Πρέπει να κατακτάται η προηγούμενη δραστηριότητα για να πάμε στην επόμενη. Οι εντολές μας προς το παιδί πρέπει να είναι ακριβείς και τα υλικά της δραστηριότητας έτοιμα εκ των προτέρων. **Απαιτείται δόμηση και όχι προχειρότητες.** Ακόμη πρέπει να προσέχουμε τον βαθμό δυσκολίας της δραστηριότητας. Αρχίζουμε με πιο βατά πράγματα και κλιμακώνουμε τη δυσκολία. Σε όλες τις δραστηριότητες πρέπει να δίνονται πολλά παραδείγματα για κατανόηση και εμπέδωση.

Είναι σημαντικό όταν έχουμε να μάθουμε κάτι στο παιδί να ξέρουμε ποιος είναι ο βασικός στόχος και ποιοι οι επιμέρους στόχοι μας. Αν δεν έχουμε θέσει το βασικό και τους επιμέρους στόχους στην ενότητα

που θα διδάξουμε τότε δεν μπορούμε να εργαστούμε με ακριβή τρόπο. Η καταγραφή και η σωστή ταξινόμηση των επιμέρους στόχων μάς οδηγεί στη δόμηση του προγράμματός μας. Προσέχουμε στη σειρά των στόχων μας να υπάρχει μια λογική. Όταν επιτευχθεί ο στόχος μας πηγαίνουμε στον επόμενο.

Σημειωτέον είναι ότι μαθαίνουμε στο παιδί κάτι, εδώ τον αριθμό τρία (3), με σκοπό να το χρησιμοποιήσει στην καθημερινότητα. Έτσι ό,τι μαθαίνουμε στο παιδί το συνδέουμε με ενέργειες και πράξεις της ζωής.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Εκμάθηση του αριθμού τρία (3)

Βασικός στόχος	Η εκμάθηση του αριθμού τρία (3) και η χρήση του στην καθημερινότητα.
Επιμέρους στόχοι	
Ποσότητα και αριθμός	Να κατανοήσει το παιδί το πλήθος των πραγμάτων όταν θα λείει ή ακούει τον αριθμό τρία (3).
Αναγνώριση του 3	Να βρίσκει τον αριθμό ανάμεσα σε άλλους αριθμούς.
Αντιστοίχιση αριθμού και ποσότητας	Όταν βλέπει τον αριθμό να παίρνει τρία πράγματα. Να αντιστοιχίζει τρία αντικείμενα με τρία άλλα σχετικά αντικείμενα, όπως τρία φλιτζάνια με τρία πιατάκια.
Μέτρηση ως το τρία	Να αριθμεί αλλά και να βάζει σε σωστή σειρά το 1,2,3Να μπορεί να συγκρατήσει τον τελευταίο αριθμό της σειράς ως το πλήθος που έχει.
Γραφή του αριθμού	Με οποιονδήποτε τρόπο του είναι δυνατόν, δηλαδή με το χέρι ή με τη χρήση Η/Υ.
Καθημερινότητα και αριθμός	Αναγνώριση και χρήση του αριθμού σε οικιακές συσκευές, στην ώρα, σε λογαριασμούς, μετρήσεις, κ.ά.

Προϋποθέσεις

- ✚ Το παιδί έχει κατακτήσει τις προμαθηματικές έννοιες, όπως μέσα, έξω, πάνω, κάτω, λίγα, πολλά, κ.ά.
- ✚ Το παιδί γνωρίζει τους αριθμούς 1 και 2 και τους χρησιμοποιεί σε καθημερινές δραστηριότητές του.
- ✚ Το παιδί αριθμεί ως το δύο (2) και τοποθετεί στη σωστή σειρά τους αριθμούς 1 και 2.
- ✚ Έχει κατακτήσει δεξιότητες όπως κόψιμο με ψαλίδι, ιχνογράφηση, κ.ά.

Υλικά

- ✚ Διάφορα αντικείμενα, μαρκαδόροι, γυαλόχαρτο, ψαλίδι, αριθμομηχανή, πλαστελίνη, κ.ά.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Δραστηριότητες

Δραστηριότητα 1

Αντιστοιχίζει τρία (3) αντικείμενα με τρία άλλα σχετικά αντικείμενα

Τα αντικείμενα θα είναι:

- Πραγματικά
- Σε Καρτέλα
- Σε χαρτί A4

Παράδειγμα:

Το παιδί θα πρέπει να αντιστοιχίσει τρία (3) τρία φλιτζάνια με τρία πιατάκια.

Ανάλογα με το επίπεδο του παιδιού θα δουλέψουμε με μια από τις παραπάνω περιπτώσεις, δηλαδή με πραγματικά αντικείμενα, ή καρτέλα, ή χαρτί A4.

Βλέπε παράρτημα *Δραστηριότητα 1*.

Δραστηριότητα 2

Παίρνει τρία (3) όμοια αντικείμενα από μια τετράδα όμοιων αντικειμένων.

Τα αντικείμενα θα είναι

- Πραγματικά
- Σε Καρτέλα

Παράδειγμα:

Το παιδί πρέπει να πάρει τρία κίτρινα μολύβια από τα τέσσερα κίτρινα μολύβια που του δίνονται

Ανάλογα με το επίπεδο του παιδιού θα δουλέψουμε με μια από τις παραπάνω περιπτώσεις, δηλαδή με πραγματικά αντικείμενα, ή καρτέλα.

Βλέπε παράρτημα [Δραστηριότητα 2](#).

ΕΠΕΑΕΚ 2

Δραστηριότητα 3

Παίρνει τρία (3) αντικείμενα ίδιας χρήσης από μια τετράδα αντικειμένων.

Τα αντικείμενα θα είναι

 Πραγματικά

 Σε Καρτέλα

Παράδειγμα:

Το παιδί πρέπει να πάρει τρία (3) μολύβια από τέσσερα μολύβια που του δίνονται.

Ανάλογα με το επίπεδο του παιδιού θα δουλέψουμε με μια από τις παραπάνω περιπτώσεις, δηλαδή με πραγματικά αντικείμενα, ή καρτέλα.

Βλέπε παράρτημα *Δραστηριότητα 3*.

Δραστηριότητα 4

Ακούει τον αριθμό τρία (3) και βάζει μέσα σε ένα κύκλο-σχοινάκι όσα άκουσε.

Τα αντικείμενα θα είναι

- Πραγματικά
- Σε Καρτέλα
- Σε χαρτί A4

Παράδειγμα:

Δίνεται στο παιδί μια σειρά ίδιων αντικειμένων και εκείνο πρέπει να πάρει και να βάλει μέσα στον κύκλο-σχοινάκι τόσα όσα άκουσε.

Ανάλογα με το επίπεδο του παιδιού θα δουλέψουμε με μια από τις παραπάνω περιπτώσεις, δηλαδή με πραγματικά αντικείμενα, ή καρτέλα, ή χαρτί A4.

Βλέπε παράρτημα *Δραστηριότητα 4*.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Δραστηριότητα 5

Βλέπει τον αριθμό τρία (3) και βάζει μέσα σε κύκλο-σχοινάκι όσα είδε.

Τα αντικείμενα θα είναι

- Πραγματικά
- Σε Καρτέλα
- Σε χαρτί A4

Παράδειγμα:

Δίνεται στο παιδί μια σειρά ίδιων αντικειμένων. Στη συνέχεια του δείχνουμε μια καρτέλα με τον αριθμό τρία (3) και του ζητάμε να πάρει και να βάλει τόσα όσα είδε.

Ανάλογα με το επίπεδο του παιδιού θα δουλέψουμε με μια από τις παραπάνω περιπτώσεις, δηλαδή με πραγματικά αντικείμενα, ή καρτέλα, ή χαρτί A4.

Βλέπε παράρτημα *Δραστηριότητα 5*.

Δραστηριότητα 6

Γράφει τον αριθμό τρία πάνω σε γυαλόχαρτο, πλαστικό, τσόχα ή χαρτί βελουτέ που έχουν το σχήμα του αριθμού τρία (3).

Δραστηριότητα 7

Ζωγραφίζει τον αριθμό τρία σε διάφορα μεγέθη

Δραστηριότητα 8

Κόβει με ψαλίδι τον αριθμό τρία (3).

Δραστηριότητα 9

Ιχνηλατεί τον αριθμό τρία (3) σε ανάγλυφες τελείες. Ενώνει τελείες για να προκύψει ο αριθμός τρία (3).

Βλέπε παράρτημα *Δραστηριότητα 6, 7, 8, 9*

ΕΠΕΑΕΚ 2

Δραστηριότητα 10

Γράφει τον αριθμό τρία (3).

- Με το χέρι
- Στον Η/Υ

Ανάλογα των δυνατοτήτων του παιδιού θα ακολουθήσουμε έναν από τους δύο τρόπους. Το παιδί ίσως να μην μπορέσει ποτέ να γράψει τον αριθμό με το χέρι ενώ να μπορεί να χρησιμοποιήσει Η/Υ.

Δραστηριότητα 11

Τοποθετεί σωστά τους αριθμούς 1, 2 και 3 στη γραμμή των αριθμών ,τόσο σε οριζόντια όσο και σε κάθετη διάταξη.

Τα αντικείμενα θα είναι:

- Σε Καρτέλα
- Σε χαρτί A4

Παράδειγμα:

Το παιδί θα βάλει τους αριθμούς στη γραμμή των αριθμών από αριστερά προς δεξιά, από πάνω προς τα κάτω και από κάτω προς τα πάνω.

Ανάλογα με το επίπεδο του παιδιού θα δουλέψουμε με μια από τις παραπάνω περιπτώσεις, δηλαδή με καρτέλα, ή χαρτί A4.

[Βλέπε παράρτημα Δραστηριότητα 11.](#)

Δραστηριότητα 12

Να μάθει ότι $1+2=3$, $2+1=3$, $1+1+1=3$.

Προφορικά / Γραπτά.

Παράδειγμα:

Το παιδί μέσα από διάφορα παιχνίδια να μπορεί προφορικά να κάνει τις παραπάνω πράξεις, όπως έχεις δύο μολύβια σου δίνω άλλο ένα πόσα έχεις, κ.ά. Γραπτά και εδώ όπως στην δραστηριότητα 11 ανάλογα των δυνατοτήτων του παιδιού, η γραφή θα γίνει με το χέρι ή σε Η/Υ.

Δραστηριότητα 13

Να χρησιμοποιεί τον αριθμό τρία (3) σαν μονάδα μέτρησης, όταν τηλεφωνεί, όταν λέει την ώρα, όταν κάνει χρήση της ηλεκτρικής κουζίνας και του πλυντηρίου, όταν μπαίνει σε ασανσέρ, στις διάφορες δοσοληψίες του, στη χρήση αριθμομηχανής, στη χρήση της τηλεόρασης

Παραδείγματα:

1. Μέτρησε με το μέτρο πόσο ψηλό ή μακρύ είναι.
2. Βάλε στην κατσαρόλα τρία ποτήρια νερό.
3. Πάρε τηλέφωνο τον κύριο Κώστα.
4. Για να βράσεις τη σούπα βάλε το μάτι της κουζίνας στο τρία.
5. Για τα λερωμένα ασπρόρουχα βάλε το πρόγραμμα τρία στο πλυντήριο.
6. Πάρε τρία σουβλάκια, τρία αναψυκτικά, κ.ά.
7. Θα πάρεις το αστικό λεωφορείο με το νούμερο τρία.
8. Το καράβι θα φύγει στις τρεις το μεσημέρι.
9. Πηγαίνω στον τρίτο όροφο (χρήση ασανσέρ).
10. Το κανάλι junior το έχω στο κουμπί τρία του τηλεκοντρόλ.

ΕΠΕΑΕΚ 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Δραστηριότητα 1

Πραγματικά αντικείμενα :

Φροντίζουμε να έχουμε τρία πιατάκια και τρία φλιτζάνια.

Καρτέλες:

Χαρτί Α4:

Δραστηριότητα 2

Πραγματικά αντικείμενα:

Φροντίζουμε να έχουμε τέσσερα όμοια κίτρινα μολύβια.

Καρτέλες:

Δραστηριότητα 3

ΕΠΕΑΕΚ 2

Πραγματικά αντικείμενα :

Φροντίζουμε να έχουμε τέσσερα ανόμοια μολύβια από τα οποία τα δύο να είναι όμοια.

Καρτέλες

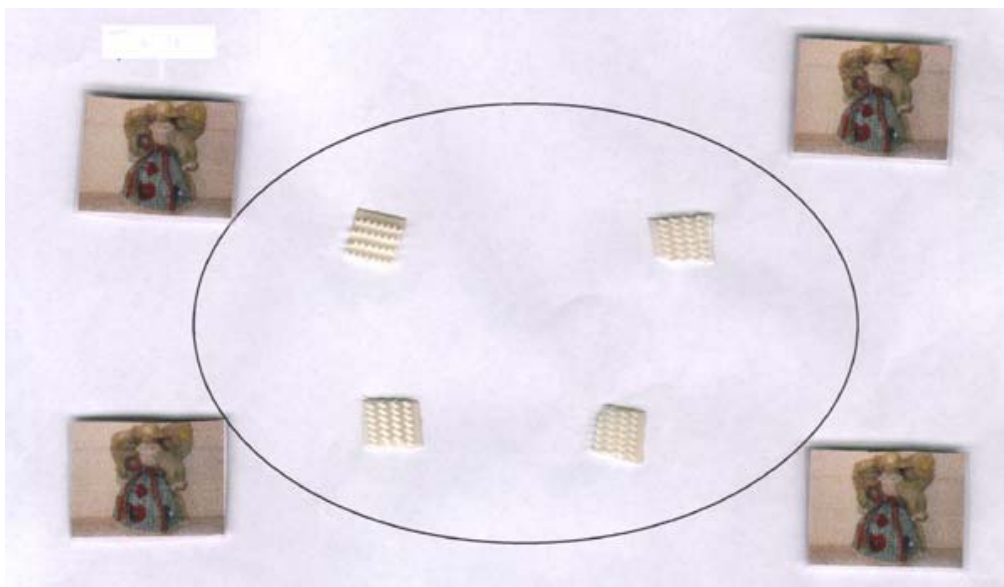

Δραστηριότητα 4

Πραγματικά αντικείμενα:

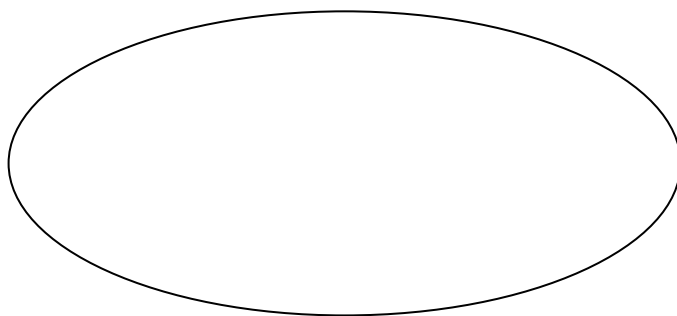
Φροντίζουμε να έχουμε τέσσερις κούκλες.

Καρτέλες

Χαρτί Α4:

Μέσα στον κύκλο σχοινάκι το παιδί βάζει βούλες αντί για κούκλες.

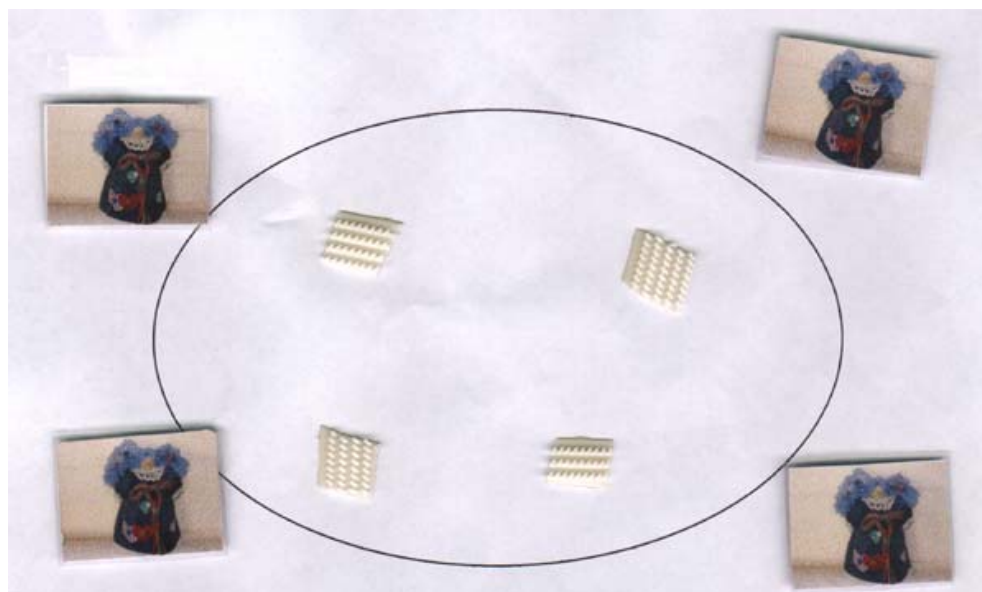
ΕΠΕΑΕΚ 2

Δραστηριότητα 5

Πραγματικά αντικείμενα:

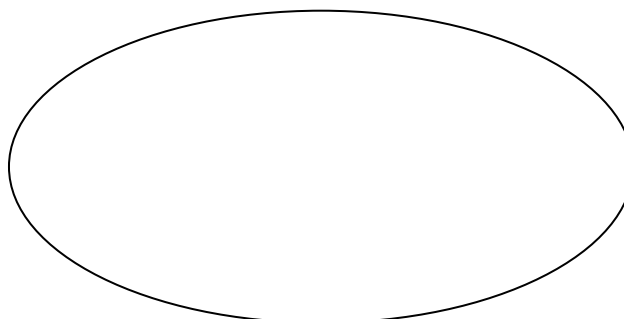
Φροντίζουμε να έχουμε τέσσερις κούκλες.

Καρτέλες:

Χαρτί Α4:

Μέσα στον κύκλο σχοινάκι το παιδί βάζει βούλες αντί για κούκλες.

Δραστηριότητα 6

Δραστηριότητα 7

ΕΠΕΑΕΚ 2

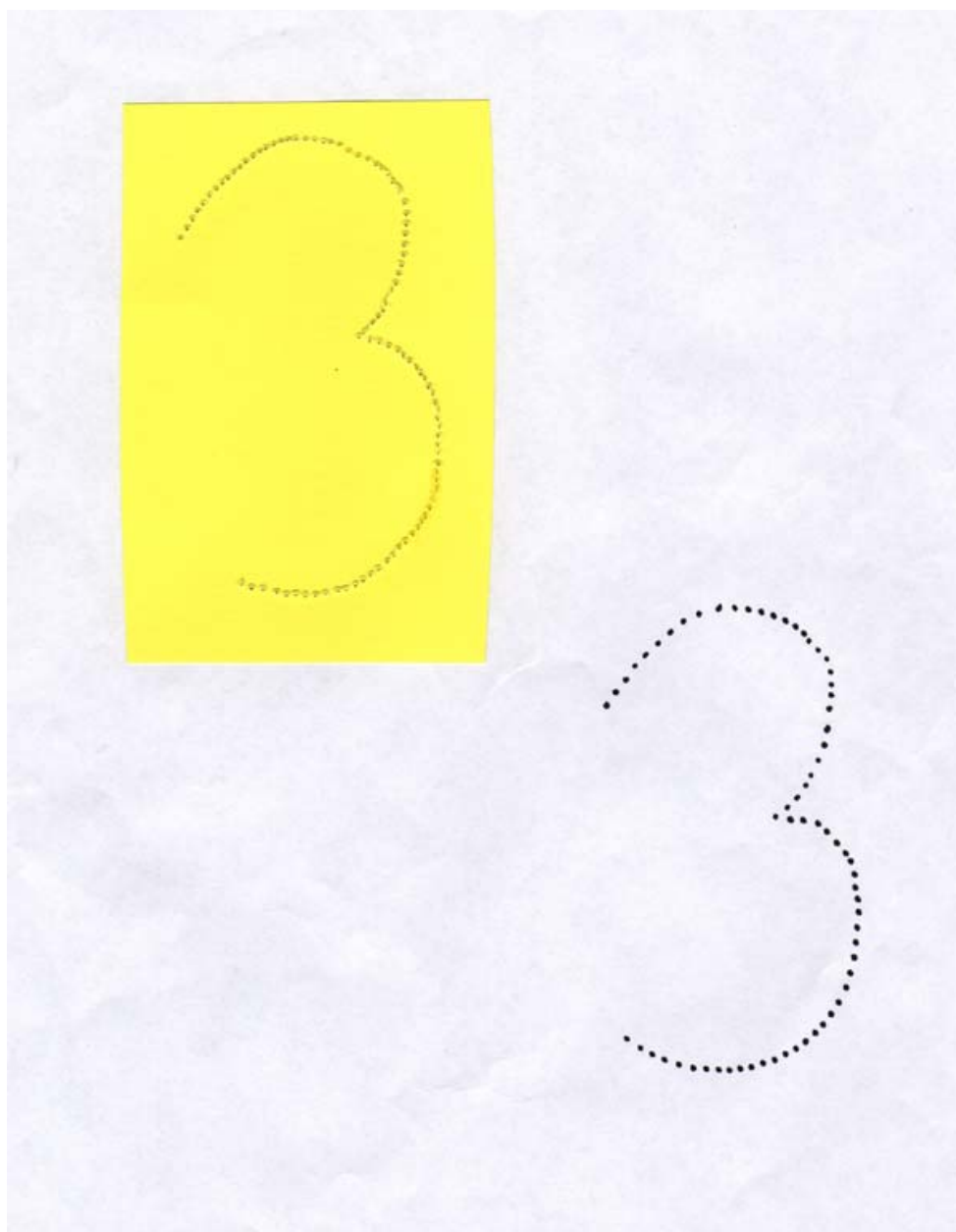
Δραστηριότητα 8

Δραστηριότητα 9

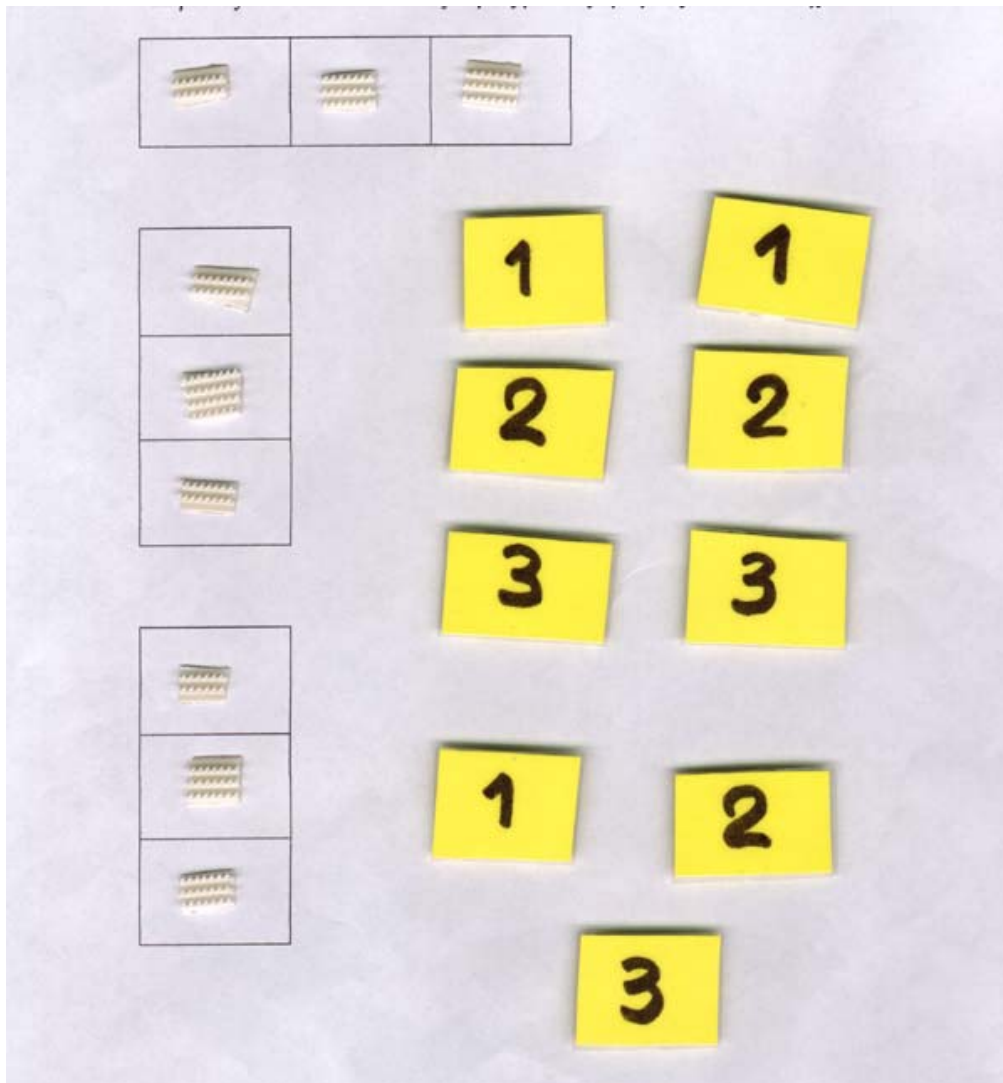
ΕΠΕΑΕΚ 2

Δραστηριότητα 11

Καρτέλες:

Το παιδί κολλάει τις κάρτες με τους αριθμούς στα αντίστοιχα πλαίσια.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Χαρτί Α4:

Γράφει τους αριθμούς 1,2 και 3 στις σωστές θέσεις.

--	--	--

ΕΠΕΑΕΚ 2

Θέμα:

Τι ξέρουμε
για τον αυτισμό;

ΕΠΕΑΕΚ 2

"ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ"

Αναβάθμιση του θεσμού της Εκπαίδευσης ατόμων με αυτισμό
στην Α/βάθμια και Β/βάθμια Εκπαίδευση.

Μέτρο 1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό
σύστημα Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών

Ενέργεια 1.1.4 Εκπαίδευση Ατόμων με ειδικές Ανάγκες, κατηγορία
πράξεων α.

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

<http://autismanadomisi.uoa.gr>

ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ « Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ

(ΕΙΔΙΚΩΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ) Ν. ΜΑΚΡΗ, ΑΤΤΙΚΗΣ ΤΚ 190 05

ΤΗΛ.: (22940) 91.206, (22940) 96.013. FAX: (22940) 91.407, e-mail:pammakar@internet.gr

ΕΠΕΑΕΚ 2

3. Αυτόνομη διαβίωση

ΕΠΕΑΕΚ 2

Αυτόνομη διαβίωση

Η διδασκαλία δραστηριοτήτων αυτόνομης διαβίωσης σε μαθητές με αναπτυξιακές διαταραχές έχει σαν στόχο να τους βοηθήσει να αποκτήσουν δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης που θα τους οδηγήσουν σταδιακά στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη και καλύτερη αυτονόμηση τους.

Οι δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης είναι σημαντικές για την επιβίωση κάθε ανθρώπου. Στη φυσιολογική ανάπτυξη των ατόμων η ανάπτυξη και η κατάκτηση αυτών των δεξιοτήτων είναι αναμενόμενη. Αναπτύσσονται σταδιακά εξελίσσονται και ολοκληρώνονται στην πορεία του χρόνου σε σχέση με την ηλικία των ατόμων. Τα άτομα με αναπτυξιακές διαταραχές παρουσιάζουν σοβαρές και ποικίλες δυσκολίες ως προς την ανάπτυξή αυτών των δεξιοτήτων. Η κατάκτηση τους πρέπει να γίνει μέσα από συστηματική και δομημένη εκπαίδευση.

Ο βαθμός κατάκτησης αυτών των δεξιοτήτων από τους μαθητές διαφέρει όχι μόνο ως προς την ηλικία τους αλλά και ως προς το λειτουργικό τους επίπεδο. Οι παράγοντες αυτοί είναι σημαντικοί και πρέπει να λαμβάνονται πάντα υπ' όψη από τον εκπαιδευτή όταν πρόκειται να οργανώσει και να διδάξει δραστηριότητες αυτόνομης διαβίωσης.

Η οργάνωση και ο τρόπος διδασκαλίας κάθε δραστηριότητας πρέπει να προσαρμοστεί προκειμένου να ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες και ιδιόζουσες ανάγκες των μαθητών.

Ο εκπαιδευτής μπορεί να οργανώσει και να διδάξει δραστηριότητες που έχουν σχέση με :

- ✚ την προσωπική υγιεινή
- ✚ την προσωπική εμφάνιση
- ✚ την αυτονόμηση των μαθητών στην κουζίνα
- ✚ τη φροντίδα του προσωπικού τους χώρου
- ✚ την ετοιμασία του τραπέζιού για τα γεύματα.

Μπορεί επίσης να διδάξει και όποια άλλη δραστηριότητα θεωρεί σημαντική για την αυτονόμηση των μαθητών στην καθημερινή τους ζωή. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να διδάσκονται ακολουθώντας μια εξελικτική σειρά από τις πιο εύκολες στις πιο δύσκολες. Το σκεπτικό για αυτόν τον τρόπο διδασκαλίας είναι ότι η διαβάθμιση αυτή αυξάνει τις δεξιότητες των μαθητών δίνοντας τους την ικανότητα να εκτελούν σταδιακά πιο σύνθετες δραστηριότητες.

Η κάθε δραστηριότητα προσφέρεται για πολλούς βασικούς και ειδικούς στόχους. Ο εκπαιδευτής επιλέγει τον στόχο του ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών του σε μια δεδομένη χρονική περίοδο και τον προσαρμόζει σύμφωνα με την ηλικία, τις ικανότητες και το λειτουργικό τους επίπεδο.

Η κάθε δραστηριότητα που θα διδαχθεί πρέπει να σχεδιαστεί και να οργανωθεί περιλαμβάνοντας όλες εκείνες τις παραμέτρους που θα βοηθήσουν τους μαθητές να αποδώσουν αποτελεσματικότερα.

Σχεδιασμός δραστηριοτήτων

Παρακάτω θα παρουσιαστεί ο τρόπος σχεδιασμού και οργάνωσης των δραστηριοτήτων με λεπτομερή ανάλυση των διαφόρων παραμέτρων που την απαρτίζουν.

Το μοντέλο που επιλέχθηκε για τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων χρησιμοποιείται για όλα τα μαθήματα του σχολικού προγράμματος. Διαφοροποιήσεις όμως υπάρχουν σε ορισμένες παραμέτρους, ανάλογα με το είδος του μαθήματος.

Ο εκπαιδευτής αρχίζει τον σχεδιασμό του επιλέγοντας την δραστηριότητα που θα διδάξει. Η επιλογή της θα πρέπει να γίνει βάση ορισμένων βασικών κριτηρίων όπως:

- ✚ να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των μαθητών
- ✚ να είναι λειτουργική, δηλαδή να στοχεύει στην κατάκτηση δεξιοτήτων που έχουν άμεση εφαρμογή στην προσωπική τους ζωή εντός και εκτός σχολείου.
- ✚ να είναι ευχάριστη για να κινητοποιεί το μαθητή για μάθηση.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Μετά την επιλογή της δραστηριότητας καταγράφεται ο βασικός στόχος. Δηλαδή τι θέλει ο εκπαιδευτής να διδάξει τους μαθητές.

Στη συνέχεια καταγράφονται οι επιμέρους στόχοι, δηλαδή ποιες βασικές ενέργειες πρέπει να εκτελεστούν για να επιτευχθεί ο βασικός στόχος.

Για να εκτελεστεί η δραστηριότητα αυτόνομα από τους μαθητές θα πρέπει να κατακτήσουν όλους τους στόχους που έχουν τεθεί. Το επίπεδο κατάκτησης των στόχων αυτών ποικίλη από μαθητή σε μαθητή σύμφωνα με τους παράγοντες που αναφέρθηκαν πιο πάνω δηλαδή – ηλικία, ικανότητες και λειτουργικό επίπεδο. Η δραστηριότητα θα ολοκληρώνεται κάθε φορά και οι μαθητές θα συμμετέχουν σ' αυτήν ανάλογα με τις δυνατότητες τους. Σε κάποια άλλη δεδομένη στιγμή π.χ. όταν υπάρξει αλλαγή στους πιο πάνω παράγοντες μπορεί η ίδια δραστηριότητα να σχεδιαστεί ξανά και να τεθεί σαν βασικός στόχος ένας από τους επιμέρους.

Συνεχίζοντας τον σχεδιασμό της δραστηριότητας απαραίτητο είναι να καταγράφονται οι δεξιότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση της. Ουσιαστικά καμιά μάθηση δεν μπορεί να επιτευχθεί αν ο μαθητής δεν έχει κατακτήσει τις βασικές δεξιότητες που για τις περισσότερες δραστηριότητες της καθημερινής ζωή είναι ίδιες όπως: οπτικοκινητικός συντονισμός, αδρή και λεπτή κινητικότητα, συνεργεία χεριών, σωστή ακολουθία κ.λ.π. Οι δεξιότητες αυτές μπορούν να ασκηθούν στην τάξη μέσα από τεχνικά μαθήματα. Μπορούν επίσης να ασκηθούν και μέσα από την ίδια τη δραστηριότητα, σύμφωνα με τις σύγχρονες αντιλήψεις.

Αν κάποια δραστηριότητα απαιτεί ικανότητες μέτρησης π.χ. δραστηριότητες στη κουζίνα, ο εκπαιδευτής πρέπει να βρει πρακτικούς τρόπους να τις παρακάμψει για όσους μαθητές έχουν δυσκολίες. Για παράδειγμα ετοιμάζει αυτοσχέδιες μεζούρες ή ζυγαριές π.χ. κούπες ή μπολ όπου κάθε φορά θα μετριέται η ακριβής ποσότητα.

Σημαντική προϋπόθεση για την οργάνωση της δραστηριότητας είναι η καταγραφή των κανόνων ασφάλειας και υγιεινής που πρέπει να τηρηθούν κατά την εκτέλεση της. Οι κανόνες αυτοί για να τηρηθούν θα πρέπει να κατανοηθούν από τους μαθητές. Παράλληλα με τους

γενικούς κανόνες ασφάλειας και υγιεινής, που πρέπει να γίνουν ρουτίνα για τους μαθητές υπάρχουν και ειδικοί κανόνες που αφορούν την κάθε δραστηριότητα. Οι κανόνες αυτοί τοποθετούνται στον χώρο που εκτελείται η δραστηριότητα και υπενθυμίζονται στους μαθητές κατά την εκτέλεση της.

Ο τρόπος παρουσίασης και εκμάθησης των κανόνων αυτών εξαρτάται από την ηλικία και το νοητικό επίπεδο κάθε μαθητή. Οι οδηγίες για την κατανόηση τους προσαρμόζονται σύμφωνα με αυτούς τους παράγοντες.

Για μαθητές που κατανοούν το γραπτό λόγο οι οδηγίες δύνονται γραπτές και στους μαθητές που γνωρίζουν εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας δύνονται με σκίτσα ή σύμβολα.

Η καλή οργάνωση του χώρου όπου θα εκτελεστεί η δραστηριότητα είναι πολύ σημαντικός παράγοντας για την επιτυχή εκτέλεσή της. Ένας χώρος χωρίς πολλά άσχετα με τη δραστηριότητα ερεθίσματα, θα βοηθήσει τους μαθητές να συγκεντρώσουν την προσοχή τους στην εργασία που εκτελούν. Ο χώρος θα πρέπει να περιλαμβάνει τον απαραίτητο εξοπλισμό για την εκτέλεση της δραστηριότητας και τα ντουλάπια ή τα ράφια που βρίσκονται στο χώρο να έχουν ετικέτες με τα αντικείμενα που περιέχουν. Η πρόσβαση των μαθητών στα ντουλάπια ή στα ράφια για τη συγκέντρωση των υλικών που χρειάζονται πρέπει να είναι εύκολη.

Στη συνέχεια καταγράφεται μια αδρή περιγραφή της δραστηριότητας ώστε ο εκπαιδευτής πολύ γρήγορα να γνωρίζει τη σειρά των ενεργειών που απαιτούνται για την εκτέλεσή της.

Ακολουθεί η ανάλυση έργου, δηλαδή μια λεπτομερής ανάλυση της δραστηριότητας βήμα –βήμα. Η λεπτομερής αυτή ανάλυση δίνει την δυνατότητα στον εκπαιδευτή να εκπαιδεύει σταδιακά τους μαθητές από το πιο εύκολο βήμα στο πιο δύσκολο ανάλογα με το επίπεδο τους. Αν ένας μαθητής αδυνατεί να εκτελέσει κάποιο βήμα της δραστηριότητας το βήμα αυτό αναλύεται ακόμα περισσότερο προκειμένου να διδαχθεί. Μ' αυτόν τον τρόπο υπάρχει πάντα ένα σημείο εκκίνησης για τη διδασκαλία που μειώνει τα αδιέξοδα που πολλές φορές αντιμετωπίζει ο εκπαιδευτής.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Η ανάλυση έργου επιτρέπει επίσης με έναν πολύ συστηματικό τρόπο να επιτυγχάνεται η σταδιακή ανεξαρτητοποίηση του μαθητή.

Από την λεπτομερή ανάλυση της δραστηριότητας προκύπτει το φύλλο αξιολόγησης. Εκτελώντας ο μαθητής τη δραστηριότητα ο εκπαιδευτής με καλή παρατήρηση καταγράφει στο φύλλο αξιολόγησης τι μπορεί να κάνει ο μαθητής μόνος του και που χρειάζεται λίγη ή πολλή βοήθεια. Όσο πιο λεπτομερής είναι η ανάλυση των βημάτων τόσο πιο βοηθητικό είναι για τον εκπαιδευτή να αξιολογήσει τις δυνατότητες του μαθητή και να ορίσει τον επόμενο εκπαιδευτικό του στόχο.

Ο τρόπος παρουσίασης των εντολών για την εκτέλεση της δραστηριότητας προσαρμόζεται όπως αναφέρθηκε πιο πάνω ανάλογα με το επίπεδο κατανόησης του μαθητή (γραπτός λόγος ή εναλλακτικοί τρόποι).

Οι εντολές καταγράφονται στο βιβλίο των μαθητών είτε όλες σε μια σελίδα με τη σειρά εκτέλεσής τους είτε μια-μια σε κάθε σελίδα του.

Ερχόμενος ο εκπαιδευτής στη διδασκαλία της δραστηριότητας ξεκινάει να διδάσκει το μαθητή από το πιο εύκολο βήμα στο δύσκολο έχοντας το σκεπτικό ότι ο μαθητής πρέπει να βιώσει την ολοκλήρωση της δραστηριότητας.

Αν φανταστούμε τα βήματα της δραστηριότητας σαν μια πυραμίδα, στη βάση της είναι η αρχή της δραστηριότητας και στην κορυφή ο τελικός στόχος. Ο μαθητής αρχίζει να εκπαιδεύεται κάνοντας το τελευταίο βήμα της δραστηριότητας που είναι στην κορυφή και σταδιακά κατεβαίνοντας στη βάση φτάνει στην οργάνωση της. Με αυτόν τον τρόπο έχει κάθε φορά την αίσθηση ότι συμμετέχει στην ολοκλήρωση της.

Πολλές φορές ο μαθητής θα χρειαστεί να βιώσει την ολοκλήρωση της δραστηριότητας μέσα από τη βοήθεια του εκπαιδευτή. Θα χρειαστεί ο εκπαιδευτής να βάλει τα χέρια του πάνω στα δικά του για να κάνουν μαζί τις διάφορες ενέργειες. Κάθε φορά όμως θα πρέπει ο εκπαιδευτής να κάνει ένα βήμα πίσω μέχρι να μπορέσει ο μαθητής να εκτελέσει τη δραστηριότητα όσο το δυνατόν πιο αυτόνομα. Εξάλλου ο στόχος είναι η αυτονομία του.

Αυτοεξυπηρέτηση στην κουζίνα

Ετοιμασία ΤΟΣΤ

Βασικοί στόχοι:	Σωστή ακολουθία στην ετοιμασία του ΤΟΣΤ
Επιμέρους στόχοι:	Αναγνώριση των υλικών Μέτρηση ποσότητας υλικού Χρήση μικρών ηλεκτρικών συσκευών
Δεξιότητες:	Λεπτή κινητικότητα Οπτικοκοινητικός συντονισμός Σωστή ακολουθία
Ειδικοί κανόνες ασφαλείας:	Δεν αγγίζουμε ηλ. Συσκευές και πρίζες με βρεγμένα χέρια Προσέχουμε να μην τραυματίσουμε με το μαχαίρι τους εαυτούς μας ή τους άλλους Βγάζουμε την πρίζα μετά το ψήσιμο του ΤΟΣΤ
Ειδικοί κανόνες υγιεινής:	Πλένουμε τα χέρια μας πριν και μετά τη δραστηριότητα Φοράμε ποδιά και σκουφάκι Καθαρίζουμε το χώρο εργασίας
Απαιτούμενα υλικά:	Τοστιέρα Πιάτο Μαχαίρι Τσιμπίδα
Αναλώσιμα υλικά:	Ψωμί του ΤΟΣΤ Βούτυρο Τυρί Ζαμπόν
Περιγραφή δραστηριότητας:	Οι μαθητές π χέρια τους και φοράνε την ποδιά και το σκουφάκι τους. Κάθε μαθητής με τη σειρά του κάνει τις συγκεκριμένες ενέργειες: Βάζει την τοστιέρα στην πρίζα, φέρνει από τη ντουλάπι και το ψυγείο τα απαιτούμενα σκεύη και αναλώσιμα υλικά στο τραπέζι εργασίας. Στη συνέχεια ετοιμάζει το τοστ με τη συγκεκριμένη σειρά: παίρνει 2 φέτες ψωμί, τις αλείβει με βούτυρο, τοποθετεί στη μία φέτα το τυρί, το ζαμπόν, τοποθετεί από πάνω την άλλη φέτα. Ψήνει το τοστ στην τοστιέρα.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Ανάλυση έργου:

01. Βάζει την τοστιέρα στην πρίζα
02. Ανοίγει το ψυγείο / ντουλάπι
03. Επιλέγει τα απαραίτητα υλικά / σκεύη
04. Τα τοποθετεί στο τραπέζι
05. Φέρνει μπροστά του το πιάτο / μαχαίρι / ψωμί
06. Τοποθετεί τις δύο φέτες στο πιάτο
07. Με το μαχαίρι παίρνει μια μικρή ποσότητα βουτύρου
08. Αλείβει το ψωμί
09. Τοποθετεί μια φέτα τυρί στη μια φέτα ψωμί
10. Τοποθετεί μια φέτα ζαμπόν πάνω στο τυρί
11. Τοποθετεί την άλλη φέτα ψωμιού από πάνω
12. Ανοίγει την τοστιέρα
13. Τοποθετεί το τοστ στην τσιμπίδα
14. Μεταφέρει το τοστ στην τοστιέρα
15. Περιμένει να ψηθεί
16. Βγάζει την πρίζα
17. Ανοίγει την τοστιέρα και με την τσιμπίδα παίρνει το τοστ
18. Τοποθετεί το τοστ στο πιάτο

Φύλο αξιολόγησης

Όνομα μαθητή:

Περιγραφή επίδοσης	Αγνοεί τη δραστηριότη	Με πολλή βοήθεια	Με λίγη βοήθεια	Χωρίς βοήθεια
01 Παίρνει τα απαραίτητα υλικά				
02 Αλείβει το βούτυρο				
03 Τοποθετεί το ψωμί / ζαμπόν				
04 Καλύπτει με την άλλη φέτα ψωμιού				
05 Πιάνει με την τσιμπίδα το τοστ				
06 Ανοίγει / κλείνει την τοστιέρα				
07 Τοποθετεί / παίρνει το τοστ από τη τοστιέρα				
08 Βάζει / βγάζει την πρίζα				

Παρατηρήσεις

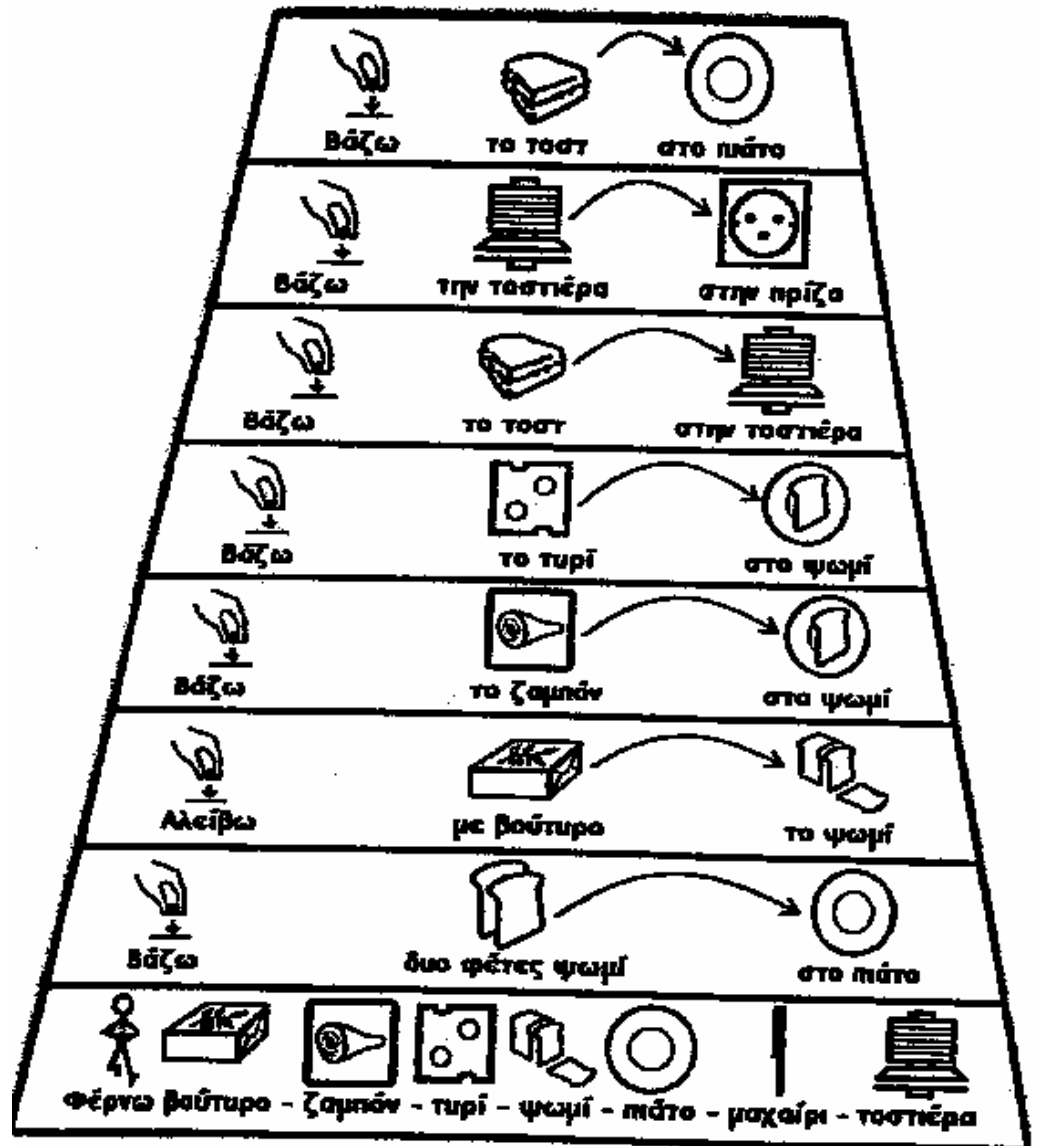
Παρών στόχος

ΕΠΕΑΕΚ 2

Ετοιμασία ΤΟΣΤ

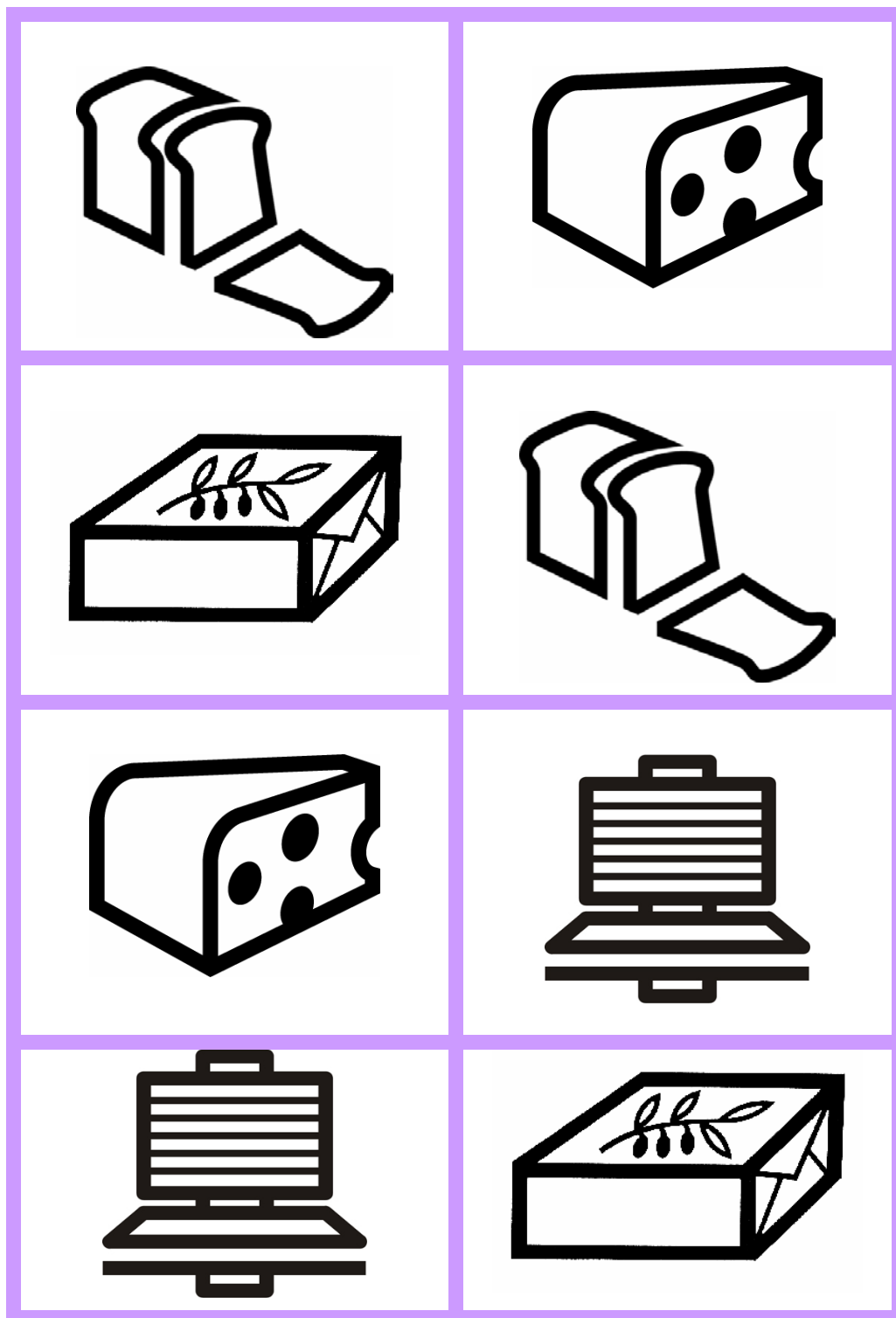
Εκτέλεση της συνταγής με σύμβολα ΜΑΚΑΤΟΝ

Ασκήσεις, που βοηθούν στην εκμάθηση των σχετικών εννοιών και που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο δάσκαλος στην τάξη

Άσκηση Α.

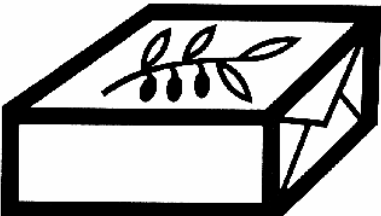
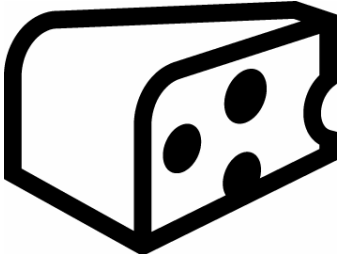

Ενώνω σύμβολο με σύμβολο

ΕΠΕΑΕΚ 2

Άσκηση Β.
Ενώνω σύμβολο με σύμβολο

	<p>Βούτυρο</p>
	<p>Ψωμί</p>
	<p>Τοστιέρα</p>
	<p>τυρί</p>

Άσκηση Γ

Υλικά για να φτιάξω ένα ΤΟΣΤ

Για να φτιάξω ένα τα - - - χρειάζομαι:

Ένα π - - - -

Ένα μ - - - - -

Δύο φέτες ψ - - -

 Β - - - - - για να αλείψω στο ψωμί

Μια φέτα ζ - - - - -

Μια φέτα τ - - -

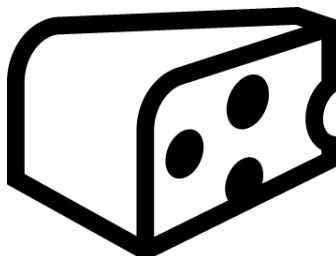
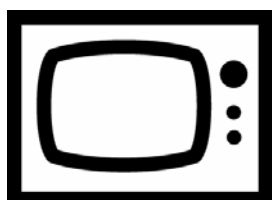
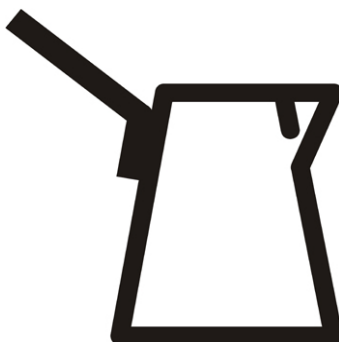
Και μια τ - - - - -

ΕΠΕΑΕΚ 2

Άσκηση Δ

Βάζω σε κύκλο και χρωματίζω ότι χρειάζεται για να φτιάξω ένα ΤΟΣΤ

Ετοιμασία ΤΟΣΤ

Εκτέλεση συνταγής

**01. Φέρνω το βούτυρο, το ζαμπόν, το τυρί, το ψωμί.
Ένα πιάτο, ένα μαχαίρι και την τοστιέρα**

02. Βάζω δύο φέτες ψωμί στο πιάτο

03. Αλείβω βούτυρο στο ψωμί

04. Βάζω μια φέτα ζαμπόν στο ψωμί

05. Βάζω μια φέτα τυρί στο ψωμί

06. Βάζω το τوست στην τοστιέρα

07. Βάζω την τοστιέρα στην πρίζα

08. Βάζω το τوست στο πιάτο

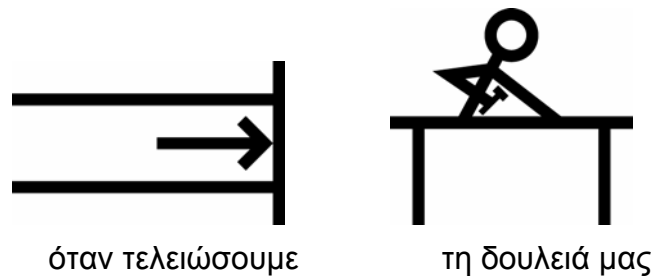
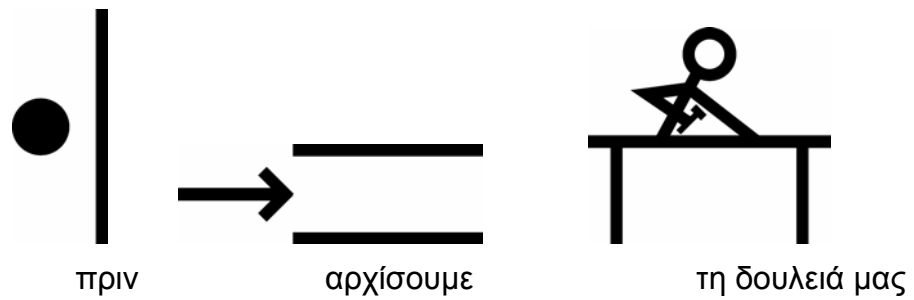
ΕΠΕΑΕΚ 2

Παραδείγματα κανόνων με σύμβολα ΜΑΚΑΤΟΝ

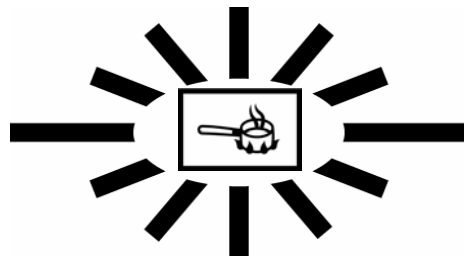
Παράδειγμα 1

πλένουμε τα χέρια μας

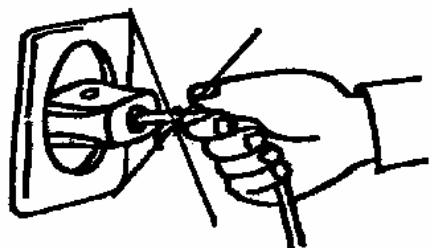

Παράδειγμα 2

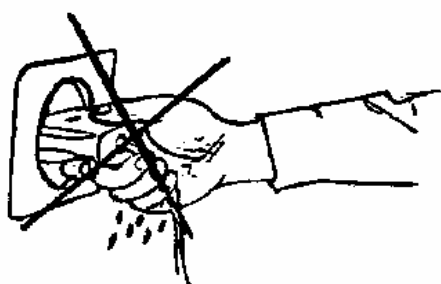

Αφήνουμε την κουζίνα καθαρή

Παρουσίαση κανόνων ασφαλείας με σκίτσα ή σύμβολα

Δεν τραβάμε το πρίζα από το καλώδιο

Δεν αγγίζουμε τη πρίζα με βρεγμένα χέρια

ΕΠΕΑΕΚ 2

Παρουσίαση κανόνων υγιεινής με γραπτό λόγο

Πλένουμε τα χέρια μας πριν αρχίσουμε τη δουλειά μας

Πλένουμε τα χέρια μας όταν τελειώσουμε τη δουλειά μας

Αφήνουμε την κουζίνα καθαρή

Παρουσίαση κανόνων ασφαλείας με γραπτό λόγο

Δεν τραβάμε τη πρίζα από το καλώδιο

Δεν αγγίζουμε τη πρίζα με βρεγμένα χέρια

Δεν αγγίζουμε με τα χέρια τις πλάκες της τοστιέρας

ΕΠΕΑΕΚ 2

Σχεδιασμός βιβλίου εκπαιδευτή

Ο βασικός σχεδιασμός αυτού του βιβλίου έγινε με το σκεπτικό ότι:

- + τα αντικείμενα και οι εντολές για την πραγματοποίηση μιας δραστηριότητας δίνονται εναλλακτικά με διαφορετικούς τρόπους σύμφωνα με το επίπεδο λειτουργικότητας κάθε παιδιού.

- + η δραστηριότητα ολοκληρώνεται σε μικρά εξελικτικά βήματα.

Ο εκπαιδευτής σχεδιάζει το προσωπικό του βιβλίο έχοντας υπ' όψιν όλους τους μαθητές του. Στη συνέχεια οργανώνει το βιβλίο κάθε μαθητή σύμφωνα με τις δικές του ανάγκες.

Προκειμένου ο εκπαιδευτής να οργανώσει το βιβλίο του ,ετοιμάζει τις κάρτες των εντολών ή των αντικειμένων που σχετίζονται με κάθε βήμα της δραστηριότητας, με έναν εξελικτικό τρόπο παρουσίασης όπως:φωτογραφίες, σκίτσα, σύμβολα, γραπτό λόγο. Οργανώνοντας στην συνέχεια το βιβλίο κάθε μαθητή επιλέγει τις κάρτες με τον τρόπο παρουσίασης που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες του.

Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για τον σχεδιασμό αυτού του βιβλίου είναι: χαρτόνι, πλαστικό και βέλκρο (χριτς – χρατς).

Στο πάνω μέρος της σελίδας τοποθετήθηκε ένα πλαστικό τσεπάκι στο οποίο μπαίνουν φωτογραφίες των υλικών ή των ενεργειών που χρειάζονται για το συγκεκριμένο βήμα της δραστηριότητας. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι ο εκπαιδευτής θα πρέπει να έχει ένα αρχείο με φωτογραφίες διάφορων αντικειμένων. Ένας πολύ εύκολος τρόπος για να φτιάξει το αρχείο του είναι να κόβει τις φωτογραφίες από φυλλάδια των σούπερ – μάρκετς ή από περιοδικά.

Στο υπόλοιπο μέρος της σελίδας τοποθετήθηκαν σειρές από βέλκρο. Σε κάθε σειρά μπαίνουν με διαφορετικό τρόπο παρουσίασης τα αντικείμενα ή οι κάρτες με τις οδηγίες για την εκτέλεση του συγκεκριμένου βήματος της δραστηριότητας. Με αυτόν τον τρόπο ετοιμάζονται όλες οι σελίδες του βιβλίου που περιέχουν τα βήματα της δραστηριότητας.

Η τελευταία σελίδα περιλαμβάνει πολλές σειρές από Βέλκρο. Στην σελίδα αυτή μπορεί ο εκπαιδευτής να οργανώσει διάφορες ασκήσεις που θα βοηθήσουν τους μαθητές στην εκμάθηση των εννοιών που σχετίζονται με τη δραστηριότητα π.χ **ασκήσεις ταύτισης, αντιστοίχισης, σωστής ακολουθίας κ.λ.π.**

Η οργάνωση του βιβλίου για κάθε μαθητή πρέπει να προσαρμοστεί σύμφωνα με τις ιδιαίτερες ανάγκες του. Οι εντολές εκτέλεσης των βημάτων της δραστηριότητας σε ορισμένους μαθητές τοποθετούνται σε μια σελίδα του βιβλίου τους με τη σειρά εκτέλεσης τους. Σε άλλους μαθητές τοποθετούνται χωρισμένες σε μικρότερες ενότητες –δύο ή τρεις σε κάθε σελίδα-και σε άλλους τοποθετούνται έτσι ώστε κάθε σελίδα να περιέχει μόνο μία εντολή.

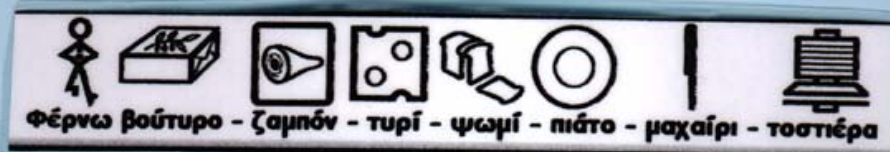
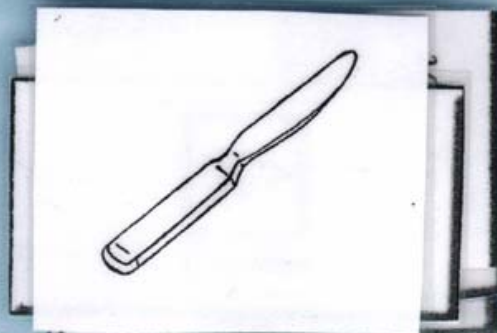
Ο τρόπος παρουσίασης των εντολών πρέπει να είναι ανάλογος με το λειτουργικό επίπεδο κάθε μαθητή.

Για μαθητές που έχουν μεγάλες δυσκολίες ,πάνω από την εντολή τοποθετούνται φωτογραφίες ή σύμβολα που δείχνουν με ξεκάθαρο τρόπο τι πρέπει να κάνουν.

Για την ετοιμασία του βιβλίου που θα χρησιμοποιήσει ο μαθητής, καλό είναι οι κάρτες που χρειάζονται να πλαστικοποιούνται, για να μην φθείρονται κατά τη χρήση από τους μαθητές.

ΕΠΕΑΕΚ 2

01. Φέρνω το βούτυρο ,το ζαμπόν, το τυρί,το ψωμί. Ένα πιάτο, ένα μαχαίρι και την τοστιέρα

02. Βάζω δύο φέτες ψωμί στο πιάτο

ΕΠΕΑΕΚ 2

Αλείβω με βούτυρο το ψωμί

03. Αλείβω βούτυρο στο ψωμί

04. Βάζω μια φέτα ζαμπόν στο ψωμί

ΕΠΕΑΕΚ 2

τυρί

Βάζω
το τυρί
στο ψωμί

05. Βάζω μια φέτα τυρί στο ψωμί

06. Βάζω το τούστ στην τουστιέρα

ΕΠΕΑΕΚ 2

πρίζα

Διαφορετικό για χρήση με το καλώδιο

Βάζω **την τοστιέρα** **στην πρίζα**

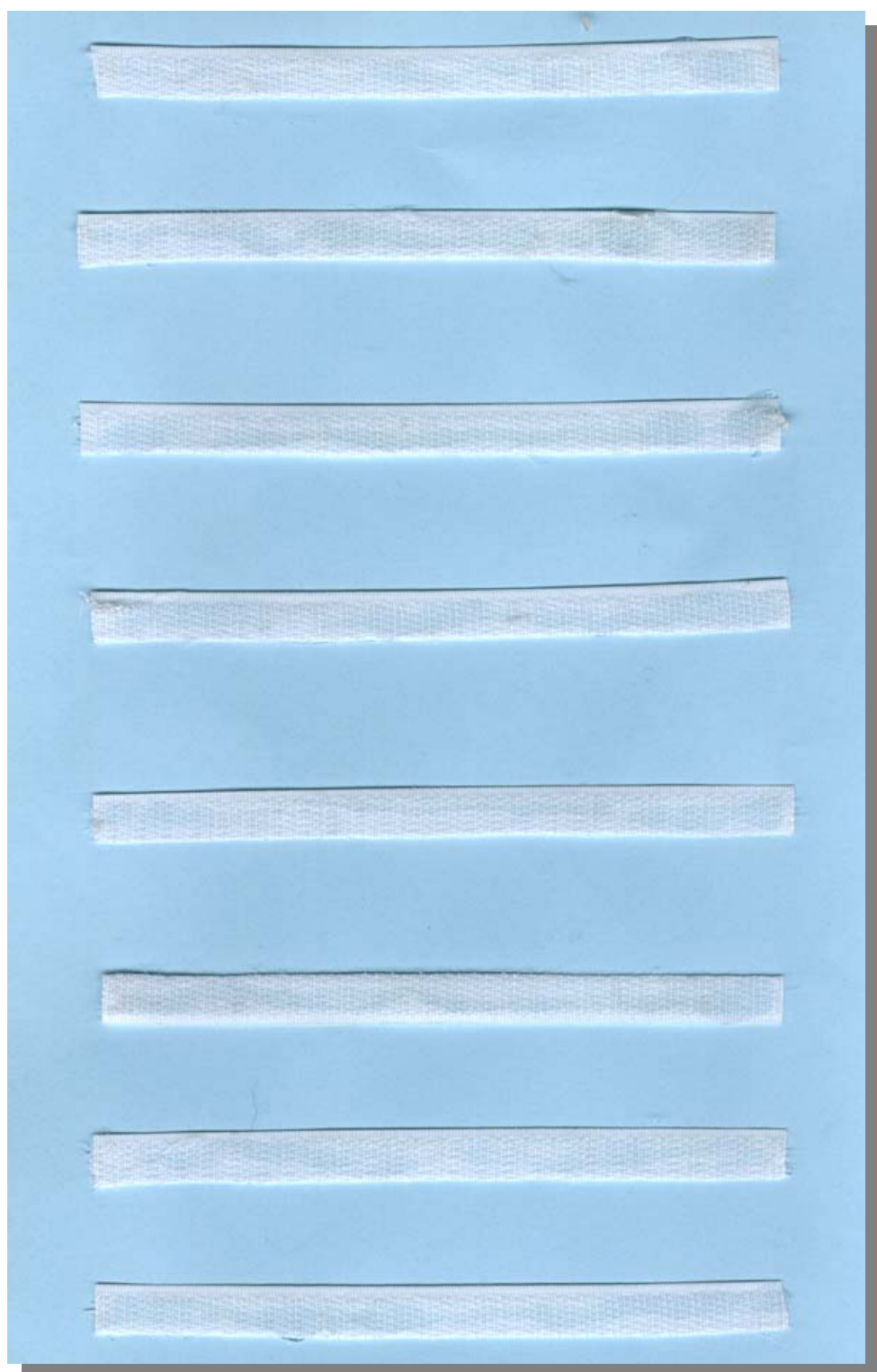
07. Βάζω την τοστιέρα στην πρίζα

08. Βάζω το τούστ στο πιάτο

ΕΠΕΑΕΚ 2

Ανάπτυξη Προεπαγγελματικών και Επαγγελματικών δεξιοτήτων

Τα μαθήματα ανάπτυξης Προεπαγγελματικών & Επαγγελματικών δεξιοτήτων έχουν πάντοτε σχέση με την κατανόηση του κόσμου που μας περιβάλλει. Προσφέρουν μάθηση μέσα από βιωματικές καταστάσεις όπως πειραματισμός, ανακάλυψη και πράξη και έτσι η μάθηση είναι πιο αποτελεσματική σύμφωνα με την νεότερη εκπαιδευτική φιλοσοφία.

Τα άτομα με αυτισμό είναι γνωστό ότι αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες στο να κατακτήσουν τη μάθηση μέσα από θεωρητικές προσεγγίσεις ενός θέματος ή μιας κατάστασης. Η εκπαίδευση τους μέσα από πρακτικές και βιωματικές προσεγγίσεις τους βοηθά σημαντικά στη μάθηση.

Τα μαθήματα ανάπτυξης Προεπαγγελματικών & Επαγγελματικών δεξιοτήτων προσφέρονται γι' αυτόν τον τρόπο μάθησης λειτουργώντας σαν φίλτρα όπου κρατούν τις περιττές λεπτομέρειες και διδάσκουν την ουσία του κόσμου που τους περιβάλλει. Η ένταξη των μαθημάτων αυτών στο εκπαιδευτικό σχολικό πρόγραμμα θεωρείται σημαντική γιατί η εκπαίδευσή των μαθητών με αυτισμό θα αποκτήσει περισσότερο νόημα.

Μερικοί σημαντικοί στόχοι αυτών των μαθημάτων είναι να βοηθήσουν τους μαθητές

- να επιλύουν καθημερινά προβλήματα
- να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες τους για τον κόσμο που τους περιβάλλει
- να τους βοηθούν να αποκτήσουν τις απαραίτητες τεχνικές δεξιότητες που αργότερα θα τους χρησιμεύσουν στη δημιουργική απασχόληση και την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Οι στόχοι αυτοί είναι δύσκολο να επιτευχθούν από άτομα με αυτισμό. Ωστόσο τα μαθήματα προεπαγγελματικών & επαγγελματικών δεξιοτήτων μπορούν να γίνουν προσιτά στα άτομα αν σχεδιαστούν προσεκτικά, αν οργανωθούν και παρουσιαστούν με κατάλληλο τρόπο λαμβάνοντας υπόψη κάθε φορά το δυναμικό κάθε μαθητή.

Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές

Για να καταλήξουμε στους τρόπους διδασκαλίας των μαθημάτων προεπαγγελματικών & επαγγελματικών δεξιοτήτων ίσως είναι χρήσιμο να δούμε πιο αναλυτικά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αυτισμό, ώστε να δομήσουμε κατάλληλα το περιβάλλον

ΕΠΕΑΕΚ 2

και τις δραστηριότητες προκειμένου να διευκολύνουμε την προσέγγισή τους στη μάθηση.

Οι δυσκολίες που χαρακτηρίζουν τα άτομα με αυτισμό έχουν σχέση με:

- ✚ αδυναμία διατήρησης ενδιαφέροντος σε διαφορετικές καταστάσεις και προσαρμογής τους σε αυτές όταν το περιβάλλον και οι άνθρωποι αλλάζουν συνεχώς
- ✚ δυσκολίες λόγω ελλειμματικής ακουστικής επεξεργασίας (Οι περίπλοκες λεκτικές οδηγίες τους προκαλούν σύγχυση και δεν μπορούν να τις ακολουθήσουν)
- ✚ αδυναμία στη διαδοχική απομνημόνευση των ενεργειών (Δεν μπορεί κανείς να περιμένει από αυτούς τους μαθητές να θυμούνται μία σειρά από λεκτικές οδηγίες καθ' όλη τη διάρκεια μιας δραστηριότητας)
- ✚ δυσκολίες στην ικανότητα της πρόβλεψης
- ✚ δυσκολίες στην επεξεργασία των πληροφοριών που έχουν σχέση με την δική τους συμμετοχή στην δραστηριότητα
- ✚ δυσκολίες στην κεντρική συνοχή (Δηλαδή εστιάζουν την προσοχή τους σε ένα μέρος ενός θέματος ή ενός πράγματος και δεν είναι σε θέση να δουν την πλήρη εικόνα)
- ✚ δυσκολίες στην ικανότητα επίλυσης καθημερινών προβλημάτων (Οποιαδήποτε απρόβλεπτη κατάσταση τους αποδιοργανώνει)

Πρακτικές αντιμετώπισης των δυσκολιών

Αναγνωρίζοντας ο εκπαιδευτής τις δυσκολίες που αναφέρονται παραπάνω καλείται να οργανώσει τις δραστηριότητες χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες πρακτικές προκειμένου να τις παρακάμψει.

- ✚ Η οργάνωση και η εκτέλεση της δραστηριότητας σε ένα περιβάλλον σταθερό χωρίς πολλά ερεθίσματα, χωρίς συχνές εναλλαγές προσώπων και καταστάσεων βοηθούν τους μαθητές στη διατήρηση του ενδιαφέροντος και της εστίασης της προσοχής τους.
- ✚ Η αποφυγή των περίπλοκων λεκτικών οδηγιών, οι γραπτές οδηγίες, οι οπτικές υποδείξεις από μέρους του εκπαιδευτή βοηθούν τους μαθητές στην καλύτερη εστίαση της προσοχής και στη μείωση της σύγχυσης κατά την εκτέλεση της δραστηριότητας
- ✚ Για να διευκολυνθούν οι μαθητές στη διαδοχική απομνημόνευση των οδηγιών που πρέπει να εκτελέσουν, η σειρά των οδηγιών καλό είναι να δοθούν οπτικοποιημένες Γραπτές οδηγίες για μαθητές που διαβάζουν και κατανοούν

- τον γραπτό λόγο, φωτογραφίες, σύμβολα ή σκίτσα για μαθητές που γνωρίζουν εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας
- ✚ Για να αντιμετωπιστεί η δυσκολία της ικανότητας πρόβλεψης καλό θα είναι οι μαθητές να γνωρίζουν από την αρχή τι ζητάει ο εκπαιδευτικός από αυτούς και να κινηθούν μέσα σε ένα σαφές πλαίσιο αρχής και τέλους της δραστηριότητας, το οποίο θα έχει οριοθετήσει ο εκπαιδευτής.
 - ✚ Η βιντεοσκόπηση και η φωτογράφιση των μαθητών όταν εμπλέκονται σε μια δραστηριότητα, χρειάζεται για να τους υπενθυμίζουν την προσωπική τους συμμετοχή σ' αυτήν. Τα εργαλεία αυτά μπορούν ακόμα να ενισχύσουν την αυτοπεποίθηση τους δίνοντάς τους ένα κίνητρο για μάθηση.
 - ✚ Για να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες κεντρικής συνοχής που παρουσιάζουν οι μαθητές θα πρέπει η δραστηριότητα να εκτελείται κάθε φορά ολοκληρωμένη και ο μαθητής να συμμετέχει σ' αυτήν ανάλογα με τις δυνατότητές του. Αν η δραστηριότητα απαιτεί ένα τελικό προϊόν θα χρειαστεί να παρουσιαστεί ένα ήδη τελειωμένο για να χρησιμοποιηθεί ως σημείο αναφοράς. Η αδυναμία των μαθητών να αρχίσουν μια δραστηριότητα ή να συγκεντρώσουν τα υλικά που απαιτούνται γι' αυτήν μπορεί να αντιμετωπιστεί με την επίδειξη μιας εικόνας που θα τους οργανώσει.

Για να αναπτυχθούν οι ικανότητες επίλυσης προβλημάτων θα πρέπει να βρεθούν τρόποι που να διευκολύνουν τους μαθητές να ανταποκρίνονται σε προκαθορισμένα σκαμπανεβάσματα. Αυτό μπορεί να γίνει αφού εδραιωθούν οι ρουτίνες και οι μαθητές νοιώσουν ασφάλεια μέσα στα πλαίσια που τους τέθηκαν. Χρήσιμες στρατηγικές για την ανάπτυξη της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων είναι:

- ✚ **εσκεμμένα λάθη από πλευράς εκπαιδευτή π.χ.** ζητάει από τον μαθητή να χτενίσει τα μαλλιά του με ένα πιρούνι
- ✚ **εσκεμμένες παραλήψεις π.χ.** ο εκπαιδευτής δεν κάνει κάτι που οι μαθητές έχουν μάθει να περιμένουν πάντα
- ✚ **διλήμματα επιλογής π.χ.** παρέχονται στους μαθητές εναλλακτικές λύσεις, αρχικά μεταξύ δύο αντικειμένων (επιλέγει ανάμεσα σε δύο αναψυκτικά).
- ✚ **αναζήτηση βοήθειας** (Οι μαθητές χρειάζεται να διδαχθούν με άμεσο τρόπο να ζητούν βοήθεια από άλλους – με προφορικό λόγο, νοήματα ή σύμβολα- έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επιτυχής κατάληξη των προσπαθειών τους.

Οργάνωση των δραστηριοτήτων

Οι ανάγκες κάθε μαθητή με αυτισμό πρέπει να εκτιμηθούν ατομικά και να αντιμετωπιστούν μέσω ενός ατομικού εκπαιδευτικού προγράμματος ακόμα και όταν η δραστηριότητα είναι ομαδική.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Σύμφωνα λοιπόν με τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητες του επιλέγεται η δραστηριότητα που θα εκτελέσει, αφού οργανωθεί από τον εκπαιδευτή σε ένα αυστηρά δομημένο πλαίσιο.

Η αυστηρή δόμηση μιας δραστηριότητας μπορεί τελικά να οδηγήσει τους μαθητές σε μεγαλύτερη ευελιξία και καλύτερη οργάνωση της σκέψης τους.

Η κάθε δραστηριότητα προσφέρεται για πολλούς βασικούς και ειδικούς στόχους. Ο εκπαιδευτής προκειμένου να οργανώσει την δραστηριότητα επιλέγει τον βασικό στόχο δηλαδή τι θέλει να διδάξει τους μαθητές τη συγκεκριμένη στιγμή. Στη συνέχεια θέτει τους επιμέρους στόχους, δηλαδή σε ποια τμήματα της δραστηριότητας θα εστιάσει την προσοχή του προκειμένου οι μαθητές να επιτύχουν τον βασικό στόχο.

Συνεχίζοντας την οργάνωση της δραστηριότητας, θα πρέπει να καταγράψει τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση της. Οι δεξιότητες αυτές μπορούν να ασκηθούν μέσα στην τάξη ή μέσα από την ίδια την δραστηριότητα. Αν η δραστηριότητα απαιτεί ικανότητες μέτρησης μεγεθών ή ποσοτήτων ο εκπαιδευτής θα πρέπει να βρει πρακτικούς τρόπους να παρακάμψει τις δυσκολίες που πιθανόν να αντιμετωπίζουν ορισμένοι μαθητές. Ετοιμάζει αυτοσχέδιες μεζούρες ή ζυγαριές όπου θα μετριέται κάθε φορά η ακριβής ποσότητα ή το ακριβές μέγεθος.

Μια άλλη παράμετρος για την καλή οργάνωση της δραστηριότητας είναι η καταγραφή και η διδασκαλία γενικών και ειδικών κανόνων ασφάλειας και υγιεινής. Οι οδηγίες για την κατανόηση των κανόνων αυτών προσαρμόζονται σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μαθητή. Οι γενικοί κανόνες ασφάλειας και υγιεινής θα πρέπει να γίνουν ρουτίνα για τους μαθητές.

Η καλή οργάνωση του χώρου όπου θα εργαστούν οι μαθητές καθώς και η συγκέντρωση των υλικών είναι απαραίτητη παράμετρος στον όλο σχεδιασμό. Οι μαθητές θα πρέπει να ξέρουν που θα βρουν τα υλικά που χρειάζονται και η πρόσβαση τους σ' αυτά να είναι εύκολη. Το κάθε ράφι θα πρέπει να έχει ετικέτες με την ονομασία των αντικειμένων που περιέχει. Ακόμα και στην επίπλωση του χώρου θα πρέπει να υπάρχουν ετικέτες με την ονομασία τους.

Η ανάλυση της δραστηριότητας βήμα-βήμα και ο οπτικοποιημένος τρόπος με τον οποίο θα δώσει ο εκπαιδευτής την εντολή για κάθε βήμα, βοηθά τους μαθητές να οργανώσουν τη σκέψη τους και να εκτελέσουν την δραστηριότητα πιο αποτελεσματικά.

Ο τρόπος αυτός οργάνωσης των δραστηριοτήτων μπορεί να ενθαρρύνει την ανεξαρτησία των μαθητών - όσο καθοδηγητικός κι αν φαίνεται με την πρώτη ματιά. Ξέροντας ο μαθητής τι χρειάζεται και

που θα το βρει, γνωρίζοντας ακόμη βήμα-βήμα τι πρέπει να κάνει, μπορεί να κινηθεί και να λειτουργήσει αυτόνομα.

Με τη λεπτομερή ανάλυση της δραστηριότητας προκύπτει συγχρόνως και το φύλλο αξιολόγησης. Σ' αυτό είναι καταγεγραμμένα όλα τα βήματα της δραστηριότητας και ο εκπαιδευτής με καλή παρατήρηση την ώρα της εκτέλεσης από τον μαθητή καταγράφει τις ικανότητες ή αδυναμίες του. Όσο πιο λεπτομερής είναι η ανάλυση των βημάτων τόσο πιο βοηθητικό είναι για τον εκπαιδευτή να αξιολογήσει τις δυνατότητες του μαθητή και να ορίσει τον επόμενο εκπαιδευτικό στόχο.

Σημαντικό επίσης είναι να έχει και ο μαθητής την δυνατότητα να αξιολογήσει την δραστηριότητα. Δηλαδή να μπορεί να πει με κάποιο τρόπο αν του άρεσε ή όχι η δραστηριότητα.

Για μαθητές που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα, οι πρακτικές ενασχολήσεις που επιλέγονται πρέπει να έχουν σχέση με δραστηριότητες καθημερινής ζωής όπως κουζίνα- κήπος, ή που ανταποκρίνονται στην δημιουργική τους ενασχόληση όπως κεραμική –υφαντική ή δραστηριότητες που προκύπτουν από προσωπικό ενδιαφέρον ή δεξιότητες του μαθητή.

Σχεδιασμός δραστηριότητας Κεραμικής

Πριν δούμε τον σχεδιασμό της δραστηριότητας θα πρέπει να τονιστεί ότι για να ολοκληρωθεί μια δραστηριότητα στην κεραμική χρειάζεται να εκτελεστούν πολλά στάδια εργασίας. π.χ. πλάσιμο φύλλου, καλούπωμα αντικειμένου, ή χάραξη, μπαντάνισμα, ψήσιμο, ζωγραφική αντικειμένου, γυάλωμα κ.λ.π. Κάθε ένα από αυτά τα στάδια είναι και μια χωριστή δραστηριότητα.

Ο μαθητής διδάσκεται κάθε στάδιο χωριστά αναλυμένο βήμα-βήμα. Κάθε φορά όμως συμμετέχει στις εργασίες για την εκτέλεση όλης της δραστηριότητας ανάλογα με τις δυνατότητες του. Μ' αυτόν τον τρόπο έχει κάθε φορά την αίσθηση της ολοκλήρωσης της δραστηριότητας και την ικανοποίηση που προσφέρει το τελικό προϊόν της προσπάθειας του.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Δραστηριότητες Κεραμικής

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:	Κατασκευή διακοσμητικού τοίχου
Βασικός στόχος:	Χάραξη πατρών σε έτοιμο φύλλο πηλού με βελόνα
Επιμέρους στόχοι:	Σωστή τοποθέτηση πατρών Προσεκτική απομάκρυνση υπολοίπου πηλού από το χαραγμένο διακοσμητικό. Λείανση του αντικειμένου με σφουγγάρι κεραμικής.
Δεξιότητες:	Λεπτή κινητικότητα Οπτικοκινητικός συντονισμός Συnergεία χεριών Σωστή ακολουθία
Ειδικοί κανόνες Ασφάλειας:	Δεν τρώμε τον πηλό Προσέχουμε να μην τραυματίσουμε με τη βελόνα της κεραμικής τους εαυτούς μας και τους άλλους.
Ειδικοί κανόνες Υγιεινής:	Φοράμε την ποδιά εργασίας και σηκώνουμε τα μανίκια μας πριν αρχίσουμε τη δουλειά μας. Πλένουμε τα χέρια μας μετά τη δουλειά μας.
Απαιτούμενα Υλικά:	Βελόνα κεραμικής. Πλαστική λεκάνη.
Αναλώσιμα Υλικά:	Πηλός Νερό Σφουγγάρι
Περιγραφή δραστηριότητας:	Οι μαθητές φοράνε τη φόρμα εργασίας.. Συγκεντρώνουν τα απαραίτητα υλικά , τοποθετούν το πατρόν στον έτοιμο πηλό και στη συνέχεια χαράζουν με τη βελόνα κεραμικής τον πηλό γύρο-γύρο από το πατρόν .Στη συνέχεια απομακρύνουν τα υπολείμματα του πηλού .Λειαίνουν με βρεγμένο σφουγγάρι το διακοσμητικό που χάραξαν και το τοποθετούν με προσοχή στο ράφι για να στεγνώσει..

Ανάλυση έργου:

1. Παίρνει το πατρόν
2. Τοποθετεί σωστά το πατρόν πάνω στον πηλό
3. Πιάνει με σωστό τρόπο τη βελόνα κεραμικής και χαράζει γύρο-γύρο από το πατρόν τον πηλό
4. Απομακρύνει τα περισσεύματα του πηλού γύρο από το χαραγμένο αντικείμενο
5. Βουτάει το σφουγγάρι στη λεκάνη με το νερό
6. Στραγγίζει το σφουγγάρι από τα πολλά νερά
7. Περνάει με το βρεγμένο σφουγγάρι το χαραγμένο στον πηλό αντικείμενο για να το λειάνει
8. Παίρνει με προσοχή το αντικείμενο
9. Τοποθετεί προσεκτικά το αντικείμενο στο ράφι για να στεγνώσει.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Φύλο αξιολόγησης

Όνομα μαθητή:

Περιγραφή επίδοσης		Αγνοεί τη δραστηριότητα	Με πολλή βοήθεια	Με λίγη βοήθεια	Χωρίς βοήθεια
01	Παίρνει το πατρόν				
02	Τοποθετεί σωστά το πατρόν				
03	Χαράζει γύρω – γύρω τον πηλό				
04	Απομακρύνει τα υπολείμματα πηλού				
05	Βρέχει το σφουγγάρι και το στραγγίζει				
06	Λειαίνει το χαραγμένο αντικείμενο με το σφουγγάρι				
07	Παίρνει τα αντικείμενα και το τοποθετεί στο ράφι				

Παρατηρήσεις

Παρών στόχος

Σχεδιασμός βιβλίου μαθητή

Το βιβλίο του μαθητή οργανώνεται από τον εκπαιδευτή σύμφωνα με τις προσωπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες κάθε μαθητή.

Στόχος είναι, σταδιακά κάθε μαθητής να μπορεί να εκτελεί τη δραστηριότητα μόνος του. Στο βιβλίο του τοποθετούνται οι οδηγίες εκτέλεσης της δραστηριότητας με τον τρόπο παρουσίασης που εξυπηρετεί καλύτερα τις ανάγκες του προκειμένου σταδιακά να επιτευχθεί ο στόχος, δηλ. να εκτελεί όσο το δυνατόν πιο αυτόνομα τη δραστηριότητα.

Ο εκπαιδευτής αφού αναλύσει τη δραστηριότητα βήμα – βήμα και οργανώσει το δικό του βιβλίο έχοντας υπόψη όλους τους μαθητές του, οργανώνει στη συνέχεια το βιβλίο κάθε μαθητή χωριστά. Ο αριθμός των βημάτων που θα τοποθετηθούν στο βιβλίο, ο τρόπος που θα τοποθετηθούν καθώς και ο τρόπος παρουσίασης τους, εξαρτάται από το λειτουργικό επίπεδα κάθε μαθητή.

Οι εντολές εκτέλεσης των βημάτων της δραστηριότητας σε ορισμένους μαθητές τοποθετούνται σε μια σελίδα του βιβλίου τους με τη σειρά εκτέλεσης τους. Σε άλλους μαθητές τοποθετούνται χωρισμένες σε μικρότερες ενότητες -δύο ή τρεις σε κάθε σελίδα- και σε άλλους τοποθετούνται έτσι ώστε κάθε σελίδα να περιέχει μόνο μια εντολή.

Ο τρόπος παρουσίασης των οδηγιών για την εκτέλεση των βημάτων της δραστηριότητας, τοποθετούνται στο βιβλίο κάθε μαθητή εναλλακτικά, με γραπτό λόγο για μαθητές που τον κατανοούν, σκίτσα, φωτογραφίες ή σύμβολα για μαθητές που γνωρίζουν εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας. Για μαθητές με μεγάλες δυσκολίες, πάνω από την εντολή τοποθετούνται φωτογραφίες, σύμβολα ή σκίτσα που δείχνουν με ξεκάθαρο τρόπο τι πρέπει να κάνουν. Έτσι οργανώνεται καλύτερα η σκέψη τους.

Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν για το βιβλίο του μαθητή που περιέχεται στο φάκελο είναι: χαρτόνι βέλκρο (χρίτς- χράτς) και πλαστικό. Το βέλκρο επιλέχθηκε σαν υλικό γιατί με πολύ εύκολο τρόπο τοποθετείται η κάρτα ή η φωτογραφία της εντολής που ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες του μαθητή. Η χρήση του

ΕΠΕΑΕΚ 2

βέλκρο επιτρέπει επίσης στον εκπαιδευτή να ετοιμάσει ένα μόνο βιβλίο για κάθε μαθητή που θα χρησιμοποιηθεί για όλες τις δραστηριότητες.

Το συγκεκριμένο βιβλίο οργανώθηκε για μαθητές που κατανοούν το γραπτό λόγο. Τοποθετήθηκαν οι οδηγίες εκτέλεσης των βημάτων με γραπτό λόγο, μια-μια σε κάθε σελίδα. Πάνω από τις γραπτές οδηγίες τοποθετήθηκαν φωτογραφίες στις οποίες απεικονίζεται η ενέργεια της οδηγίας που δίνεται κάθε φορά. Η τοποθέτηση της φωτογραφίας βοηθάει τον μαθητή να οργανώσει καλύτερα τη σκέψη του. (Για μαθητές που γνωρίζουν εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας οι οδηγίες θα μπορούσαν να δοθούν με σύμβολα).

Στην τελευταία σελίδα του βιβλίου υπάρχει ένα τσεπάκι στο οποίο μπαίνουν οι κάρτες ή οι φωτογραφίες που χρειάζονται για να βοηθήσουν πιο αποτελεσματικά τον μαθητή. Για παράδειγμα, πιθανώς ο μαθητής να χρειάζεται μια πιο λεπτομερή ανάλυση κάποιου βήματος της δραστηριότητας ή να χρειάζεται την εικόνα κάποιου αντικειμένου που απαιτείται για την εκτέλεσή της προκειμένου να οργανώσει καλύτερα τη σκέψη του.

Το συγκεκριμένο βιβλίο οργανώθηκε με αυτό το σκεπτικό. Ο κάθε εκπαιδευτής επιστρατεύοντας τη φαντασία και την εφευρετικότητά του μπορεί να φτιάξει το βιβλίο, έχοντας πάντα σαν γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών κάθε μαθητή.

1. Παίρνω τον πηλό, τη λεκάνη με το νερό, το σφουγγάρι, τη βελόνα κεραμικής και το πατρόν.

ΕΠΕΑΕΚ 2

2. Βάζω το πατρόν σωστά πάνω στον πηλό.

3. Παίρνω τη βελόνα κεραμικής και χαράζω τον πηλό γύρο- γύρο από το πατρόν.

4. Βγάζω προσεκτικά τον πηλό που περισσεύει γύρω από το πατρίον.

5. Βουτάω το σφουγγάρι στο νερό και μετά το στύβω.

ΕΠΕΑΕΚ 2

6. Σκουπίζω με το σφουγγάρι το αντικείμενο για να το λειάνω.

7. Παίρνω προσεκτικά το αντικείμενο και το βάζω στο ράφι για να στεγνώσει.

Θέμα:

Τι ξέρουμε
για τον αυτισμό;

ΕΠΕΑΕΚ 2

"ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ"

Αναβάθμιση του θεσμού της Εκπαίδευσης ατόμων με αυτισμό
στην Α/βάθμια και Β/βάθμια Εκπαίδευση.

Μέτρο 1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό
σύστημα Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών

Ενέργεια 1.1.4 Εκπαίδευση Ατόμων με ειδικές Ανάγκες, κατηγορία
πράξεων α.

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2^ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

<http://autismanadomisi.uoa.gr>

ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ « Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ

(ΕΙΔΙΚΩΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ) Ν. ΜΑΚΡΗ, ΑΤΤΙΚΗΣ ΤΚ 190 05

ΤΗΛ.: (22940) 91.206, (22940) 96.013. FAX: (22940) 91.407, e-mail:pammakar@internet.gr

ΕΠΕΑΕΚ 2

4. Θεατρικό παιχνίδι

ΕΠΕΑΕΚ 2

Θεατρικό παιχνίδι

«Μ' ένα τεράστιο χαμόγελο, ντυμένοι την υπερβολή, γεμάτοι χιούμορ, αυτοπεποίθηση, δυνατή ρυθμική φωνή με έντονες αστείες κινήσεις, και ανάλογη μουσική, πετώντας απ το παράθυρο ύψος μας το αυστηρό κατεβαίνουμε απ την έδρα και με ιδιαίτερη στοργή, ανοίγουμε την πόρτα: Περάστε, περάστε στο θαυμαστό κόσμο του θεατρικού παιχνιδιού!»

Το θέατρο, ως συνισταμένη όλων των τεχνών, μπορούμε να το θεωρήσουμε ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία στην εκπαίδευση των παιδιών. Στον τομέα της Ειδικής αγωγής και ιδιαίτερα στα παιδιά που παρουσιάζουν Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) οι τεχνικές του θεάτρου που οργανώνονται σε θεατρικό παιχνίδι θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές διότι αφενός δρουν ως καταλύτες για την κινητοποίηση των παιδιών και αφετέρου τα ενθαρρύνουν να οργανώσουν το εαυτό τους και το περιβάλλον τους. Ουσιαστικά το θεατρικό παιχνίδι είναι ένα ισχυρό εργαλείο στα χέρια του δασκάλου που τον βοηθά να πλαισιώνει ολόκληρο το πρόγραμμά του.

Με το θεατρικό παιχνίδι γίνεται δυνατή:

- ✚ Η διέγερση των αισθήσεων
- ✚ Η επίδειξη
- ✚ Η μίμηση
- ✚ Το παίξιμο ρόλου
- ✚ Ο σχολιασμός
- ✚ Η επιβράβευση

Η συνεχής βίωση του δομημένου θεατρικού παιχνιδιού βοηθά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που προάγουν τις ικανότητες για μάθηση. Πιο συγκεκριμένα:

- ✚ Προκαλεί την προσοχή.
- ✚ Αναπτύσσει τη μίμηση
- ✚ Δραστηριοποιεί την αντίληψη και αναγνώριση των ερεθισμάτων.
- ✚ Ενισχύει την μνήμη.
- ✚ Χτίζει την επαφή με τον γύρο κόσμο.
- ✚ Οργανώνει τον «εαυτό» με το χώρο
- ✚ Αναπτύσσει τη συμβολική κατανόηση

- ✚ Δομεί τον εσωτερικό λόγο.
- ✚ Βοηθά στην αναγνώριση και ονομασία αντικειμένων, χώρου, ενεργειών, αισθήσεων, αισθημάτων και καταστάσεων.
- ✚ Καλλιεργεί την κατανόηση του εαυτού, στο περιβάλλον και το διαχωρισμό του από τους άλλους.

Μέσα από διαβαθμισμένες δραστηριότητες / δραματοποιημένα παιχνίδια που ξεκινούν από το πολύ συγκεκριμένο «εδώ και τώρα» και συνεχίζουν με το πιο αφηρημένο μέχρι το τελείως φανταστικό, ο δάσκαλος μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές του να αναπτύξουν με ένα ενεργητικό και δυναμικό τρόπο την ικανότητά τους για επικοινωνία και να κατακτήσουν γνώσεις για τον εαυτό τους και το περιβάλλον τους, μέσα σε μια απόλυτη ελευθερία έκφρασης και αντίδρασης, με απώτερο στόχο την καλύτερη κοινωνική τους ένταξη.

Το θεατρικό παιχνίδι, που από μόνο του αποτελεί ανεξάντλητη πηγή ιδεών, παρέχει ένα νέο τρόπο να διδαχθούν τα παιδιά με ΔΦΑ την δημιουργία και την ευρηματικότητα που τους λείπει και που είναι απαραίτητες προκειμένου να είναι πιο δεκτικά στη μάθηση.

Η προσέγγιση του θεατρικού παιχνιδιού απαιτεί την προσωπική προετοιμασία του δασκάλου και την προσεκτική οργάνωση του χώρου και των διαβαθμισμένων δραστηριοτήτων

ΕΠΕΑΕΚ 2

Θεατρικό παιχνίδι

Ενότητα:	Μίμηση των αισθήσεων
Βασικός στόχος:	Συναλλαγή με την ομάδα
Επιμέρους στόχοι:	Αντίληψη των αισθήσεων Ανοχή απτικής επαφής Ενεργητική συμμετοχή
Δεξιότητες:	Εστίαση προσοχής Αναγνώριση των αισθητηρίων οργάνων Οπτικοκινητικός συντονισμός Προσανατολισμός χώρου Σωστή ακολουθία

Περιγραφή δραστηριότητας:

- ✚ Μπαίνει σε ευθεία μαζί με τους άλλους (ο ένας δίπλα στον άλλον) απέναντι από τον εκπαιδευτή.
- ✚ Αντιγράφει τις κινήσεις, τα επιφωνήματα και τις λέξεις του εκπαιδευτή (αν υπάρχει προφορικός λόγος).
- ✚ Φέρνει την παλάμη του στο μέτωπό του και μιμείται πως ψάχνει να δει κάτι μακριά.
- ✚ Κουνάει το κεφάλι του δεξιά κι αριστερά **-Α! τι βλέπω! Πω-πω! Τι βλέπω! ...κ.λ.π**
- ✚ Φέρνει την παλάμη του στο αυτί του και μιμείται ότι προσπαθεί να ακούσει κάτι.
- ✚ Επαναλαμβάνει με το άλλο του χέρι στο άλλο αυτί **-Νάτο! Α! Πω-πω! Τι ακούω! ...κ.λ.π**
- ✚ Πιάνει τα χέρια των διπλανών του και μαζί με τον εκπαιδευτή σχηματίζουν κύκλο.
- ✚ Αφήνει ο ένας το χέρι του άλλου με τη σειρά, λέγοντας τραβώντας το **-Άσε με!**
- ✚ Αγγίζει φευγαλέα κι ελαφρά ο ένας τον άλλον με τη σειρά, φωνάζοντας **-Α!** (Σαν να φοβάται –σαν να καίει –σαν να θαυμάζει κ.λ.π)
- ✚ Χαϊδεύει μαλακά ο ένας τον άλλον με τη σειρά λέγοντας **-Ωώ-Ωώ!**
- ✚ Αγκαλιάζει ο ένας τον άλλον με τη σειρά, ρωτώντας **-Φίλοι;**
- ✚ Καθόμαστε όλοι στον κύκλο κάτω, λέγοντας **-Ω πα!** (Στο χαλί ή ο εκπαιδευτής φέρει στον καθένα από ένα μαξιλάρι.)
- ✚ Κόβει ο ένας μετά τον άλλον με τη σειρά, ένα υποτιθέμενο λουλούδι , το μυρίζει **-Μμμμ!**

- ✚ Μυρίζει ο ένας τον άλλον με τη σειρά , αναστενάζοντας **-Αχ!**
- ✚ Δίνει ο ένας στον άλλον με τη σειρά ένα υποτιθέμενο βάζο με γλυκό να το μυρίσει, λέγοντας **-Καλό!**
- ✚ Παίρνει ο ένας από τον άλλον με τη σειρά το ίδιο υποτιθέμενο βάζο και δοκιμάζει **-Ωραίο!**
- ✚ Δοκιμάζει ο ένας μετά τον άλλον με τη σειρά, ένα υποτιθέμενο χυμό-Χμμμ! Έτσι κι έτσι....
- ✚ Δοκιμάζει ο ένας μετά τον άλλον με τη σειρά, ένα κομμάτι τυρί και το φτύνει – Γλιάτς.. Αηδία!

ΕΠΕΑΕΚ 2

Φύλο αξιολόγησης

Όνομα μαθητή:

Περιγραφή επίδοσης	Αγνοεί τη δραστηριότητα	Με πολλή βοήθεια	Με λίγη βοήθεια	Χωρίς βοήθεια
01	Μπαίνει σε ευθεία μαζί με τους άλλους			
02	Αντιγράφει τις κινήσεις του εκπαιδευτή			
03	Φέρνει την παλάμη του στο μέτωπο του και μιμείται πως ψάχνει να δει κάτι			
04	Κουνάει το κεφάλι του δεξιά κι αριστερά			
05	Φέρνει την παλάμη του στο αυτί του και μιμείται ότι προσπαθεί ν' ακούσει κάτι			
06	Πιάνει τα χέρια των διπλανών			
07	Μένει στον κύκλο και αφήνει τα χέρια των διπλανών			
08	Αγγίζει τον επόμενο στην σειρά του			
09	Χαϊδεύει τον επόμενο στην σειρά του			
10	Δέχεται το αγκάλιασμα του προηγούμενου			
11	Αγκαλιάζει τον επόμενο στην σειρά του			

Παρατηρήσεις

Παρών στόχος

Φύλο αξιολόγησης

Όνομα μαθητή:

	Περιγραφή επίδοσης	Αγνοεί τη δραστηριότη	Με πολλή βοήθεια	Με λίγη βοήθεια	Χωρίς βοήθεια
01	Κάθεται κάτω				
02	Μιμείται ότι κόβει και μυρίζει ένα λουλούδι				
03	Μυρίζει, στη σειρά του, τον επόμενο μαθητή				
04	Μιμείται ότι παίρνει, μυρίζει και δίνει ,στη σειρά του ,ένα βάζο με γλυκό				
05	Μιμείται ότι παίρνει, δοκιμάζει και δίνει, στη σειρά του, ένα βάζο με γλυκό				
06	Μιμείται ότι παίρνει, δοκιμάζει και δίνει, στη σειρά του ένα χυμό				
07	Μιμείται ότι παίρνει, δοκιμάζει και δίνει, στη σειρά του ένα κομμάτι τυρί				

Παρατηρήσεις

--

Παρών στόχος

--

ΕΠΕΑΕΚ 2

Θεατρικό παιχνίδι

Ενότητα:	Συνειδητοποίηση αφής
Βασικός στόχος:	Διάκριση απτικών ερεθισμάτων
Επιμέρους στόχοι:	<p>Διάκριση απτικής υφής των μελών του σώματος</p> <p>Ανοχή απτικής επαφής</p> <p>Αναγνώριση της υφής διαφορετικών υλικών</p> <p>Σύνδεση υφής με εκφράσεις προσώπου και σώματος</p> <p>Αναγνώριση της υφής από την έκφραση προσώπου & σώματος</p>
Υλικά:	<p>Πραγματικά αντικείμενα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βούρτσα πατώματος • Ύφασμα σατέν • Ένα μεγάλο ξύλινο κύβο • Ένα μαλακό πάνινο παιχνίδι • Ένα μεγάλο μαντήλι (για την τυφλόμυγα)
Μουσική:	<p>Κομμάτια από κινηματογραφικές</p> <p>«Ο ΜΑΓΟΣ ΤΟΥ ΟΖ»</p> <p>«TOM & TZEPY» «ΦΑΝΤΑΣΙΑ»</p> <p>«ΣΙΝΕΜΑ Ο ΠΑΡΑ ΔΕΙΣΟΣ»</p> <p>«ΜΑΛΕΝΑ» «ΣΤΑΧΟΠΟΥΤΑ»</p>

Περιγραφή δραστηριότητας:

1. Διάκριση απτικής υφής των μελών του σώματος

Ο εκπαιδευτής υποδέχεται τα παιδιά (μετά από ένα διάλειμμα π.χ) με μια ζωνρή χαρούμενη μουσική , επιδεικνύοντας έντονα μια μάσκα ή μια εικόνα που να συμβολίζει το «ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ». Κατόπιν με πολύ αστείες και κωμικές κινήσεις, τα προτρέπει να μπουν σε μία ευθεία, το ένα δίπλα στο άλλο, χαμηλώνει τον ήχο και στέκεται απέναντι τους. Χτυπά πολύ έντονα παλαμάκια, επιβραβεύει τα παιδιά για αυτή την καταπληκτική ευθεία που έφτιαξαν και σταματά απότομα. Με μια τεράστια έκπληξη ζωγραφισμένη στα μάτια, ανοίγει

το στόμα, κοιτά τα χέρια του και ξαναχτυπά παλαμάκια. Ξανασταματά απότομα και κοιτάζει το χέρι του.

- **Α! τι είναι αυτό;** Σηκώνει το χέρι του ψηλά και το κουνάει δεξιά κι αριστερά. **-Έχω ένα χέρι!** Ύστερα σηκώνει και το άλλο του χέρι.

Α! καλέ έχω κι άλλο χέρι!

Ο εκπαιδευτής φέρνει τις παλάμες του μπροστά στα μάτια του και τις κοιτάζει πάνω -κάτω.

-**Έχω δυο χεράκια!** Κουνώντας έντονα τα δάχτυλα.

-**Που έχουν δαχτυλάκια.**

-**Δαχτυλάκια για να πιάσω!** Πιάνει τον αγκώνα του

-**Να χαϊδέψω.** Χαϊδεύει την κοιλιά του

-**Και να αγγίξω!** Αγγίζει το μάγουλό του.

-**Α! χα. χα. χα ! - Καλέ, έχετε και εσείς!**

Να τα ! Να τα! Για σηκώστε τα να τα δω.

Ο εκπαιδευτής πλησιάζει ένα - ένα παιδί και το παροτρύνει να δείξει και να σηκώσει τα χέρια του. **Πω..πω**

Τι ωραία χέρια! Πω..πω τι πολλά δάχτυλα! Για να δω...

Για να δω.. Καλέ, για να χτυπήσουμε όλοι μαζί παλαμάκια! Κοίτα, κοίτα τι ωραία που τα χτυπάνε!

Λοιπόν, πάμε όλοι μαζί! Ο εκπαιδευτής επαναλαμβάνει το παιγνίδι από το «Έχω ένα χέρι....» φροντίζοντας με πολύ αστείο και γλυκό τρόπο να τον μιμούνται, όσο μπορούν, όλα τα παιδιά. **Πολύ ωραία!**

Πάμε ξανά ! -Δαχτυλάκια για να πιάσω! Πιάνει τον

αγκώνα του. **Πω..πω .. ΣΚΛΗΡΟ !**

-**Να χαϊδέψω.** Χαϊδεύει την κοιλιά του **Πω..πω.. ΜΑΛΑΚΟ!** -**Και να αγγίξω!** Αγγίζει με το δείκτη το μάγουλό του.

-**Μμμμ! ΑΠΑΛΟ ! Πολύ ωραία !**

Σ' αυτό το σημείο, ο εκπαιδευτής, πρέπει να μένει. Να επαναλάβει, κάνοντας πρώτα της κινήσεις, πολλές φορές (Αγκώνας: **σκληρό – Κοιλιά : μαλακό –Μάγουλο: απαλό**) πάντα με διαφορετικούς τόνους, έντονη αυξομείωση φωνής, απότομα και ξαφνικά αστεία σταματήματα.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Αυτό το παιχνίδι επαναλαμβάνεται προσθέτοντας σιγά, σιγά τα υπόλοιπα μέλη του σώματος. (Σκληρά, μαλακά, απαλά, άγρια, τριχωτά, υγρά, στεγνά, ζεστά, παγωμένα)

Μετά από κάθε παιχνίδι λέμε και δείχνουμε αστεία και ρυθμικά όλα όσα ξέρουμε.

2. Αναγνώριση της υφής διαφορετικών υλικών πραγματικά αντικείμενα

Εδώ υπάρχει μεγάλη ποικιλία στο παιχνίδι. Αγγίζοντας ο ένας τα ρούχα του άλλου **-Α! τι είναι πάλι αυτό!** ή δίνοντας ο ένας στον άλλον, διάφορα αντικείμενα π.χ (υφάσματα, παιχνίδια, κούκλες, μουσικά όργανα, τρόφιμα καυτά-κρύα, κ.λ.π). Τα οποία σιγά, σιγά και σταδιακά τα αφαιρούμε ένα, ένα και στη θέση τους βάζουμε εικόνες και μίμηση.

3. Ανοχή απτικής επαφής

Στη συνέχεια μπαίνουν τα παιδιά σε κύκλο μαζί με τον εκπαιδευτή και ξεκινώντας απ' τον ίδιο, αγγίζει απαλά ο ένας τον άλλον (χέρια, ώμο, μαλλιά, πλάτη, μάγουλο... κ.λ.π) πάντα αστεία, τρυφερά, διακριτικά με πολλά επιφωνήματα και λόγο αν υπάρχει. Έτσι προχωράμε αργά σταθερά και υπομονετικά, περνώντας σταδιακά στον επόμενο στόχο. **-Πω..πω....τι μαλακά μαλλιά!** ή **- Πω..πω! άγρια!** ή **-Πω.. πω..! μούσκεμα είναι!**

4. Σύνδεση υφής με εκφράσεις προσώπου και σώματος

Άλλοτε με πραγματικά αντικείμενα κι άλλοτε με εικόνες δουλεύουμε την έκφραση προσώπου και σώματος **Πα..πα..πα ! καίει! κήκα! Ή -Αχ! πάγος είναι! πάγωσα!** ή **-Ααα! άγριο! γδάρθηκα! κ.λ.π.** Μπορούμε επίσης, άλλες φορές να παίζουμε με κλειστά τα μάτια τυφλόμυγα ή το παιχνίδι «Βρες το και πάρτο». Με πραγματικά αντικείμενα στην αρχή και σιγά, σιγά με απλά φανταστικά, που πρέπει να τα αναγνωρίσουμε από την έκφρασή μας. Όπως ότι το χέρι βουτήχτηκε μέσα σε μαρμελάδα ή μέσα σε κόλλα.

5.Αναγνώριση της υφής από την έκφραση προσώπου και σώματος

Ο εκπαιδευτής μιμείται με απλές αλλά έντονες κινήσεις, εκφράσεις και επιφωνήματα πως αγγίζει διάφορα αντικείμενα. Ένα υποτιθέμενο καυτό μάτι κουζίνας π.χ. Ή ένα μαλακό μαξιλάρι. Ή μια ελιά που του γλιστράει συνέχεια απ' τα χέρια. Τα παιδιά προσπαθούν να τα βρουν, και τον μιμούνται. Τέλος, ο εκπαιδευτής λέει στο κάθε παιδί, μυστικά τι να πιάσει και η υπόλοιπη ομάδα προσπαθεί να βρει τι αγγίζει.